ЎССР Давлат китоб палатаси
13 ЯНВ 1992

Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ: ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, РАЖАБ, 4-КУН.
ШАМСИЙ, 1370 ЙИЛ, ЖАДИЙ, 22-КУН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган 1992 ЙИЛ 9 ЯНВАРЬ, ПАЙШАНБА, 7-СОН • 258 • НАРХИ обуначига 15 тийин, сотувда 25 тийин.

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ. Жарқўрғондаги йигирув-тўқув фабрикасида асосан қўшни қишлоқларда яшовчи хотин-қизлар ишлашади. Бу ерда уларнинг унумли меҳнат қилишлари, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароит муҳайё.

Корхонада бултур режага қўшимча 50 минг метр газлама ва 937 тонна калава ишлаб чиқарилганди. Жорий йилда меҳнат аҳли янада юқори кўрсаткичларга эришиш ниятида ғайрат-шижоат кўрсатмоқда.

СУРАТДА: илғор йигирувчи Гулбаҳор Холиқова.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВА РАДИОЭШИТТИРИШ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ТЕЛЕРАДИОЭШИТТИРИШ КОМПАНИЯСИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида» ва «Оммавий ахборот воситалари ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ ҳамда Ўзбекистон Республикаси Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетини қайта ташкил этиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети Ўзбекистон Давлат телерадиоэшиттириш компаниясига айлантирилсин.

2. Ўзбекистон Давлат телерадиоэшиттириш компанияси Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг ҳуқуқий вориси деб ҳисоблансин ҳамда унинг фаолиятининг қуйидаги асосий вазифалари ва йўналишлари белгилансин:

— Мустақил Ўзбекистон Республикасининг ички ва ташқи сиёсатини тарғиб қилиш, бунёдкорлик, республиканинг келажаги манфаатларини кўзлаб, унинг шитоб билан ривожланиши ва равнақ топиши учун жамиятдаги барча соғлом, ижодий кучларни сафарбар этиш ва бирлаштириш;

— ҳақиқат ва адолат тантанасини қувватлаш, Ўзбекистондаги ҳар бир фуқаронинг шаъни, қадр-қимматини, қонуний ҳуқуқлари ҳамда эркинлигини ҳимоя қилиш, миллатлараро муносабатларда осойишталик, ҳамжиҳатликни таъминлашга, дўстлик ва тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилиш, миллатидан, ирқий мансублигидан, ғоявий ва диний эътиқодларидан қатъий назар, кишиларни бир-бирига нисбатан тенг, ҳурмат билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш;

— миллий-тарихий анъаналарни ҳаққоний ва холисона ёритиш, республика аҳолисини ва айниқса ўсиб келаётган авлодни маърифатпарварлик, умуминсоний қадриятларга муҳаббат, таълимга, маданият ва ҳуқуқий билимдонликка иштиёқ руҳида тарбиялаш;

— республиканинг иқтисодий ва маданий турмушидаги воқеаларни, муаммоларни амалий тарзда таҳлил этиш, камчиликларни танқид қилиш, илғорлар тажрибасини қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш, интизом ва тартибни мустаҳкамлашга, ишлаб чиқаришда ижодий ташаббускорликни кенг ёйишга, фан ва техника соҳасида тараққиётни жадаллаштиришга, хўжалик юритишнинг янги иқтисодий усулларини жорий этишга кўмаклашиш;

— халқаро ҳаётни ёритиш, давлатлараро ва ташқи иқтисодий алоқаларни, шунингдек хориждаги ватандошлар билан алоқаларни мустаҳкамлаш, яхши қўшничилик, ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш ишида фаоллик кўрсатиш.

3. Иқтисодий манфаатдорликни ошириш, ижодий рақобатни қарор топтириш мақсадида Ўзбекистон давлат телевидениесида тижорат асосида ишлайдиган иккинчи умумреспублика канали очилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси ушбу фармонни бажариш юзасидан бир ой муддат ичида тегишли қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 7 январь.

ОЛИЙ КЕНГАШ КОМИТЕТИДА

7 январь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқарув комитетининг мажлиси бўлди. Мажлисни комитет раиси Э. Н. Хўжаев бошқарди.

Молия вазири Э. Ж. Бойқобоевнинг маърузасида 1992 йил республика бюджетини шакллантиришнинг асосий кўрсаткичлари баён қилиб берилди.

Республика бюджетининг муҳокамаси Олий Кенгашнинг комитетлари ва комиссияларида давом эттирилади. Сўнгра Олий Кенгаш сессияси тасдиқлаши учун тақдим этилади.

(ЎзТАГ).

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ ТАН ОЛИНДИ

Ливия Араб Жамаҳириясининг Тошкентдаги бош консулхонасидан баёнот олинди. Унда қуйидагилар таъкидланади:

Ливия Араб буюк социалистик халқ жамаҳирияси ташқи алоқалар ва халқаро ҳамкорлик халқ шўъбасининг халқ комитети Ўзбекистон Республикасининг истиқлолли мустақил давлат деб эълон қилинганини қутлайди ва Ливия Араб Жамаҳирияси халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва миллий йўлини танлаб олиш ҳуқуқига асосланиб, Ўзбекистон Республикасининг мустақиллигини тан олганини маълум қилади.

Халқ шўъбаси Ливия Араб Жамаҳириясининг Ўзбекистон халқи билан боғлаб турган дўстона муносабатлар ва яхши ҳамкорликни давом эттириш муддаосини тасдиқлайди. Ливия Араб Жамаҳирияси ўзаро манфаатларни кўзлаб, бу муносабатларни ривожлантиришга тайёрдир.

* * *

Корея Халқ Демократик Республикасининг ҳукумати Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги барпо этилганини табриклайди. КХДР Ўзбекистон Республикасининг мустақиллигини тан олади ва у билан дипломатия муносабатлари ўрнатишга тайёр эканини билдиради.

Корея Халқ Демократик Республикаси ташқи ишлар вазири

Ким Ен НАМ

1994 ЙИЛГА КЎЧИРИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДАН

Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги республика Давлат мукофотлари комитети ўзининг навбатдаги мажлисида Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига оид масалаларни кўриб чиқди. Бу мукофотнинг низомига биноан Абдулла Қодирий мукофотига биринчи навбатда адабиёт, санъат ҳамда меъморчиликнинг йирик эпик ва монументал жанрларидаги энг яхши асарлар тақдим этилиши керак эди. Бироқ 1991 йилда эълон қилинган олти ойлик қабул даврида бу мукофотга яхши баҳолар билан тавсия қилинган қатор асарлар орасида бирорта роман, эпик кўламдаги бирорта кинофильм ёки монументал меъморчилик асари тақдим этилмади. Шуни ҳисобга олиб, Давлат мукофотлари комитетининг кўпчилик аъзолари Абдулла Қодирий мукофотини адибнинг 100 йиллик юбилейи арафасида, яъни 1994 йилда беришни, ўшангача қўшимча қабул эълон қилишни, бу юксак мукофотга муносиб асарлар танловини кенг кўламда пухта тайёргарлик билан ўтказишни мақсадга мувофиқ деб топдилар. Албатта, 1991 йилги қабул пайтида мазкур мукофотга тақдим этилган асарлар ҳам адибнинг юбилейи арафасида ўтказиладиган асосий танловда тенг ҳуқуқли асосда кўриб чиқилади.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

● Тбилисидаги воқеалар хусусида бир-бирига зид хабарлар келиб турибди. Телевидение биринчи каналининг ахборот программасида айтилишича, Грузия пойтахтида яна ўқ овозлари эшитилди. Ҳаммаси вокзал майдонидаги митингдан бошланди. Республикадан қочган Звиад Гамсахурдиянинг тарафдорларидан 5 мингга яқин киши шу ердагиларни янги маъмурларга фуқароларнинг итоатсизлиги ҳаракатини ўтказишга чақирди. Баъзи нотиқлар «хунта фойдасига, яъни янги ҳукумат фойдасига ишлайдиган кишилар хоинларча ҳалок бўладилар», деган гапни айтишди. Шундан кейин митинг қатнашчилари саф-саф бўлиб Тбилиси кўчаларидан ўтишди. Шаҳар марказидаги кўп қаватли уй-жой биносидан кимдир тутун чиқарувчи портлагичлар ташлади. Шундан кейин автоматлардан қисқа-қисқа ўқ узилди.

ТАСС мухбирининг хабар қилишича, Грузия бош вазири Тенгиз Сигуа Тбилисида журналистлар билан учрашган, республикадан қочган Звиад Гамсахурдиа 200 миллион сўмдан кўпроқ пулни олиб кетганини айтган.

● Италия Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига етказиб бериладиган озиқ-овқат, кийим-кечак, пойафзал ва бошқа энг зарур моллар ҳақини тўлаш учун ишлатиладиган кредитлардан фойдаланишга ижозат этадиган бўлди. Экспорт кредитлари давлат суғурта комитетининг бош директори Роберто Рубертининг айтишича, ҳозирги пайтда шу пулларни илгарироқ беришга халақит қиладиган ҳамма тўсиқлар йўқ бўлиб кетди.

Бу борада гап 1990 йилда 1200 миллиард лир миқдорида қарз бериш тўғрисида қабул қилинган қарор хусусида бормоқда. Ўша пайтда ажратилган шу маблағнинг бир қисмидан Италия маҳсулотини сотиб олиш учун фойдаланилган эди.

● Россия билан Озарбайжон Халқаро валюта жамғармасига кириш ҳақида расмий илтимоснома топширдилар, дейилади мазкур молия ташкилотининг сешанба куни матбуот учун тарқатилган хабарида. Илтимосномалар аввал жамғарманинг ижроия директорати томонидан кўриб чиқилади, шундан кейин у Халқаро валюта жамғармаси бошқарувчилари кенгашига ўз тавсияларини тақдим этади.

Ўтган ҳафтада Украина Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги аъзолари орасида биринчи бўлиб Халқаро валюта жамғармасига киришга илтимосномa топширган эди.

● Пентагоннинг расмий вакили Пит Уильямс АҚШ маъмурияти 1993 молия йилидаёқ Американинг ҳарбий харажатларини ҳозиргидан кўра кўпроқ миқдорда қисқартириш ниятида эканлигини айтди.

● Болгариянинг собиқ партия ва давлат раҳбари Тодор Живков устидан ўтказилаётган суд мажлиси қирқ кунлик танаффусдан сўнг сешанба куни яна бошланди. Мутахассислар Т. Живковнинг нашр этилган асарлари мактублардан иборат эканини аниқлаш мақсадида таҳлил ишлари ўтказишлари зарурлиги сабабли мана шундай узоқ танаффус керак бўлиб қолган эди. Собиқ «биринчи», жумладан, турли нашриётлардан ноҳақ қалам ҳақи олишда айбланмоқда. Унга хизмат мавқеини «суиистеъмол» қилиш ва мамлакатга 26,5 миллион левдан ортиқ моддий зиён етказиш айби ҳам қўйилмоқда. БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг собиқ аъзоси Милко Балев ҳам шу иш юзасидан Живков билан биргаликда айбдор сифатида сўроқ қилинмоқда.

● Ёшлар уюшмасининг Марҳамат район комитети ҳузурида хўжалик ҳисобида ишлайдиган «Қалдирғоч» бирлашмаси тузилди. У тикувчилик корхонаси, бинокорлик бригадасидан, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш билан шуғулланувчи ташкилотдан иборат. «Қалдирғоч» 70 дан ортиқ кишини иш билан таъминлади. Меҳнат катта даромад келтирмоқда. Шу маблағ ҳисобидан мусиқа асбоблари сотиб олиниб, оталиқдаги болалар уйига совға қилинди, ёшларнинг ётоқхонаси обод этилди.

● Тошкент иқтисод дорилфунунининг ўқув программаларида «турк тилини ўрганиш» деган янги ёзув пайдо бўлди. Бозор иқтисодиёти соҳасининг мутахассисларини тайёрлайдиган халқаро иқтисодий муносабатлар факультетининг бир қанча гуруҳларида турк тилини ўрганиш жорий этилди. Бу янгиликни ҳаётнинг ўзи тақозо қилиб турибди: факультетдаги кўпгина талабалар диплом ҳимоя қилганларидан сўнг Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги кўпқиррали алоқаларни ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшишларига тўғри келади.

Халқаро иқтисодий муносабатлар факультетининг декани Аббос Шермуҳамедов Трабзо техника дорилфунунида бўлиб, ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузди. Бу ҳужжатда биргаликда анжуманлар ўтказиш, таълим жараёнини ташкил этиш, Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги ташқи иқтисодий алоқаларнинг ривожланишига доир ахборотларни айирбошлаш ва ҳоказолар кўзда тутилган. Факультет декани Трабзода бозор иқтисодиётининг долзарб муаммоларига бағишланган анжуманда қатнашди. Бундай йиғинни Тошкентда ҳам ўтказиш истаги билдирилди.

(ТАСС ва ЎзТАГ материаллари асосида тайёрланди).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти этиб сайланганлигингиз муносабати билан Россия Федерацияси Олий Кенгаши номидан самимий табриклар ва энг яхши истакларни қабул қилгайсиз. Ўзбекистон халқи ўз тақдирини Сизга ишониб топшириб, ўз йўлини танлаб олди, бу эса шахсан Сизга юксак даражадаги ҳурмат-эҳтиромнинг ва Сиз ўтказаётган сиёсатга ишончнинг энг яхши далилидир.

Россия билан Ўзбекистон ўртасида анъанавий ҳамжиҳатлик ва дўстлик мавжуд, бу ҳамжиҳатлик ва дўстликнинг мустаҳкамлиги қийин даврларда синовдан ўтган. Бу яхши муносабатлар Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида халқларимизнинг бахт-саодати йўлида самарали ривожланишига ишончим комил.

Самимий ҳурмат билан

Россия Федерацияси Олий Кенгашининг раиси

Р. ХАСБУЛАТОВ.

Москва,
1992 йил 3 январь.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти умумхалқ сайловида эришган яққол ғалабангиз билан астойдил қутловларимни қабул этгайсиз.

Иккала қардош халқ ўртасидаги анъанавий яхши, ўзаро манфаатли муносабатлар ва ҳамкорлик бундан буён ҳам мустаҳкамланиб, ривожланаверишига ишончим комил.

Сизга омад тилайман, белгилаган режаларингизни рўёбга чиқаришда одамларнинг ялпи кўмаги Сизга мададкор бўлсин.

Камоли эҳтиром билан

Қозоғистон Президенти

Нурсултон НАЗАРБОЕВ.

* * *

Сиз Ўзбекистон Республикасининг Президенти этиб сайланганингиз билан Озарбайжон халқи номидан табриклайман. Ўзбек халқи Сизни Президент қилиб сайлаганлиги аҳолининг кенг табақалари орасида қозонган юксак обрў-эътиборингизнинг далилидир. Республикаларимиз ўртасидаги анъанавий дўстона алоқалар Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасида ҳам, икки томонлама асосда ҳам янада равнақ топаверишидан умидворман. Сизга сиҳат-саломатлик, Ўзбекистон халқининг бахт-саодати йўлидаги ишингизда муваффақиятлар тилайман.

Озарбайжон Президенти

Аёз МУТАЛИБОВ.

* * *

Азиз Ислом Абдуғаниевич!

Бутун халқ Сизни Ўзбекистон Республикасининг Президенти этиб сайлаганлиги муносабати билан энг самимий қутловларимизни қабул этгайсиз.

Дўст ўзбек халқининг бахт-саодати йўлида шу юксак ва масъулиятли лавозимда Сизга кўпдан-кўп муваффақиятлар тилайман.

Эҳтиром билан

Украина Бош вазири

Витольд ФОКИН.

* * *

Республика Президенти лавозимига сайланганингиз муносабати билан ўз номимдан ҳамда араб Ливияси халқи номидан самимий қутловлаб, сизга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат ва фаровонлик тилакларини билдиришдан бахтиёрман. Қардош Ўзбекистон халқига Сизнинг доно раҳбарлигингизда янада равнақ, тараққиёт ва рўшнолик истайман.

Фурсатдан фойдаланиб, Сиз, жаноб олийларини ишонтириб айтаманки, Буюк араб халқ социалистик жамаҳирияси дўст халқлар манфаатлари йўлида Ўзбекистон Республикаси билан муносабатларни мустаҳкамлашдан астойдил манфаатдор.

Оғангиз полковник

Муаммар Ал КАДДАФИ.

ТАКЛИФНОМА

МАККА, САУДИЯ АРАБИСТОНИ, БУТУН ЖАҲОН ИСЛОМ УЮШМАСИ БОШ КОТИБИ АБДУЛЛА ОМАР НАСИФДАН ДЕБ БИЛГАЙСИЗ.

ТОШКЕНТ, ЎРТА ОСИЁ МУСУЛМОНЛАРИ ДИНИЙ БОШҚАРМАСИ, МУФТИЙ МУҲАММАД СОДИҚ МУҲАММАД ЮСУФГА.

Бутун Жаҳон Ислом уюшмаси Таъсис кенгашининг 31-мажлисида қатнашиш масаласига доир.

Азиз биродаримиз!

Ассалому алайкум!

Сиз Бутун Жаҳон Ислом уюшмаси Таъсис кенгашининг аъзоси этиб сайланганингизни маълум қилишдан беҳад шодман. Фурсатдан фойдаланиб, ўз номимдан ва ҳамкасбларим номидан Сизга билдирилган катта ишонч билан қизғин қутлайман ҳамда Сиз бунга шаксиз муносиб эканлигингизни тасдиқлайман.

Шу муносабат билан Таъсис кенгашининг 31-мажлисида қатнашишга Сизни таклиф этишдан хурсандман. Бу мажлис Маккада 1412 йил ражаб ойининг 21—25 кунлари, яъни 1992 йилнинг 25—29 январида ўтказилади.

Бизнинг Қироллигимизга келишингиз учун Сизга чипта ва виза юборишимиз ниятида мажлисда иштирок этишингизни тасдиқлашингизни сўраймиз. Агар Сиз яшаб турган минтақада исломни тарғиб этиш йўл-йўриқлари ва усуллари, шунингдек руҳонийларнинг малакасини ошириш йўлида нималар қилинаётганини хусусида бизга ёзиб юборсангиз, ғоят миннатдор бўлур эдик. Ҳозирги пайтда ислом масалаларига доир ўзингизнинг ҳар қандай фикр-мулоҳазаларингизни билдирсангиз, бизни ниҳоятда хурсанд этардингиз.

Пировардида Сизга ушбу мактубга илова қилинган варақани тўлдириб, иложи борича тезроқ бизга қайтариб юборишингизни ўтиниб сўраймиз.

Энг яхши истаклар билан:

доктор Абдулла Омар НАСИФ.

«ЭРК» ҚАНОТ ЁЙМОҚДА

«Эрк» демократик партиясининг Булунғур район кенгаши тузилди. Шу масалага бағишланган йиғинда юздан ортиқ киши қатнашди. Район оқсоқоли, 67 яшар Мамаражаб ота Солиев кенгаш раиси, А. Ғаффоров за И. Муртазоев раис муовинлари этиб сайландилар.

Темур Малик ҲАМРО ўғли.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА ТАБИИЙ ОФАТ

3—4 январь кунлари Хоразм воҳасида бемаврид ёғингарчилик туфайли табиий офат рўй берганлигини хабар қилинганди. Ундан сўнг ёғингарчилик Қорақалпоғистон ҳудудига кўчди. Ёмғир жалага айланди. Ҳарорат совигач, йўлларни яхмалак қоплади. Транспорт ҳаракати учун хавфли вазият вужудга келди. Қалин ёққан қор, кучли шамол дарахтлар шохини синдирди.

Айниқса «Аспансой» давлат хўжалигида 80 дан зиёд аҳоли уй-жойлари, мактаб, ферма бинолари шикастланди. Чорва моллари нобуд бўлди.

Табиий офат оқибатларини бартараф этиш, жабрдийдаларга ёрдам кўрсатиш мақсадида маҳаллий ҳокимият ҳам шошилинч чора-тадбирларни кўраяпти. Республика Қизил Ярим ой жамияти марказий комитети офат рўй берган жойга чодирлар, кўрпа-тўшак, дори-дармон жўнатди.

Мусаввир Н. ИБРОҲИМОВ.

Ун иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўққизинчи сессияси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 1992 ЙИЛ БИРИНЧИ ЧОРАГИГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ФАВҚУЛОДДА БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА» ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ, БЮДЖЕТ СИЁСАТИ ВА МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Э. Н. ХЎЖАЕВ МАЪРУЗАСИ

Ҳурматли халқ депутатлари ва сессия қатнашчилари!

Республикамиз мустақиллигининг тақдири ва истиқболи унда яшаб, меҳнат қилаётган барча кишиларнинг жипслашишига, миллатлараро дўстликнинг мустаҳкамланишига, халқ хўжалигининг барча тармоқлари самарали ишлашига боғлиқдир.

Биз ҳозир жуда мураккаб даврни бошдан кечирмоқдамиз. Сизнинг муҳокамангизга қўйилган 1992 йилнинг биринчи чорагига мўлжалланган фавқулодда бюджет лойиҳаси юзага келишининг сабаби ҳам ана шундадир. Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетида ушбу лойиҳа атрофлича муҳокама қилинди. Унда комитетимизнинг барча аъзолари, касаба уюшмаларининг вакиллари, тадбиркорлар, олимлар, солиқ ва молия идораларининг ходимлари иштирок этдилар.

Комитетимиз ҳукуматнинг фавқулодда бюджетни тайёрлаш борасида дуч келган барча қийинчиликларни эътиборга олди. Эркин нархнаво жорий этишнинг кўлами ва муддатлари ҳали аниқ эмас. Бу масала хусусида Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг вакиллари олиб бораётган ишлар ниҳоясига етказилмаган. Хўжаликлар ўртасидаги алоқалар узилиб бормоқда. Бу эса ишлаб чиқаришнинг, бюджет даромадларини тўлдириш манбаларининг қисқаришига олиб келади. Ягона Иттифоқ ва унинг тузилмалари тугатилди. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг мувофиқлаштирувчи бўғинлари ҳали ташкил топгани йўқ. Бозор муносабатларига бевосита ўтиш даврида солиқ сиёсатини тубдан ўзгартиришга доир масалани ҳал этиш зарур. Бу масалани биз Олий Кенгашнинг ушбу сессиясида қараб чиқишимиз лозим.

Ҳозир бизнинг асосий вазифамиз Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш соҳасида кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга оширишдир.

Бу ишларнинг аксариятини бажариш учун республикамиз ўзининг мустақил пул маблағларига эга бўлиши керак. Маблағларни энди биз фақат ўз бюджетимизни шакллантириш эвазига олишимиз мумкин.

Россия ва бошқа минтақаларда эркин нархлар тартибининг киритилиши, нархнавонинг ўсиши шунга олиб келаяптики, ҳозир биз бюджетимизнинг аниқ даромад ва буромад қисмини белгилай олмаймиз. 1992 йилда Ўзбекистон халқ хўжалиги ривожланишининг кўпгина ўзига хос жиҳатлари ҳали аниқ эмас, ишлаб чиқариш ва миллий даромад ҳажми, баҳолар даражаси каби асосий кўрсаткичларни аниқ белгилашнинг имконияти йўқ. Чунки бу кўрсаткичлар республикалараро иқтисодий алоқалар, бошқа минтақаларда эркин белгиланадиган нархлар даражасига боғлиқ.

Буларни аниқлашга эса бизда вақт йўқ, чунки 1 январданоқ бюджет ташкилотларига, номоддий соҳани ривожлантиришга, капитал қурилиш ва бошқа соҳаларга бюджетдан маблағлар ажратиш керак. Лекин ҳаётни тўхтатиб бўлмайди, жойларда иш кетаяпти. Халқ хўжалиги тармоқларини пул билан таъминлаш керак, бозор шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш учун ажратмалар зарур. Ҳаёт аҳолининг кам таъминланган қатламини нарх-навонинг кескин ўсиши оқибатларидан ҳимоя қилиш, бюджет ташкилотларида ишловчиларнинг иш ҳақини оширишни талаб этмоқда.

Шуларни ҳисобга олиб, ҳозирча 1992 йилнинг биринчи чораги учун фавқулодда бюджет керак ва бу бюджет лойиҳаси сизнинг ҳукмингизга ҳавола қилинмоқда.

Мен аминманки, ҳозирги шароитни ҳисобга олган ҳолда тўғри хулоса чиқариб, ушбу бюджетни тасдиқлаб берасизлар. Сизларнинг барча эътирозларингизни, қимматли фикрларингизни 16 январда бошланадиган сессиямиз давомида батафсил муҳокама қиламиз ва 1992 йил учун қабул этиладиган бюджетда инобатга оламиз.

Ҳозирча 1992 йил I чораги учун Ўзбекистон Республикасининг бюджети даромадлар бўйича 15,3 млрд сўмни, харажатлар бўйича 16,6 млрд. сўмни ташкил қилиши мўлжалланмоқда. Харажатлар даромадларга нисбатан 1,3 млрд. сўм ортиқ, албатта, ўйлайманки, 16 январда 1992 йилга мўлжалланган бюджетни тасдиқлаганда бу фарқни йўқотишга ҳаракат қилиш керак. Шу ўринда айтиб ўтиш лозимки, аввалги йиллар республика бюджети даромад қисмининг анчагинасини Иттифоқ бюджетидан олинадиган дотациялар ва субвенциялар ташкил этарди. Энди эса зарур маблағларни шу жойнинг ўзидан қидириб топишимиз зарур. Қайси манбалар ҳисобига харажатларни камайтириб, даромадларни кўпайтириш мумкин?

Биринчидан. Халқ хўжалигининг барча соҳаларида меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот ҳажмини кўпайтириш ҳисобига.

Иккинчидан. Саноатда ва бошқа соҳаларда хусусийлаштиришни тезлаштириб, бюджетга пул тушириш керак. Давлат мулкини хусусийлаштириш масалаларига катта эътибор бериш лозим.

Учинчидан. Ўзини ўзи қопламайдиган давлат хўжаликларини яқин 1-2 ой ичида, яъни баҳорги экиш чоғигача фермер, кооператив хўжаликларга, уюшмаларга айлантириш керак.

Тўртинчидан. Бошқарув маҳкамаси ходимларини қисқартириш лозим.

Партия ташкилотларининг тугатилиши билан жойларда советлар ва ижроия комитетларнинг штатлари ҳаддан ташқари ошиб кетди. Партия раҳбар ходимлари бир курсидан иккинчи курсига ўтказилдилар. Жамоа, давлат хўжаликлари, завод, фабрикаларга уларнинг жуда кам қисми ишга борди.

Бир ишни бир неча идоралар такрорлаяпти. Буни бартараф этишда Президентимизга тегишли ваколатлар берилиши керак. Халқ хўжалиги бошқаруви тузилмасини қайтадан кўриб чиқишни, бошқарув маҳкамасини қисқартиришни Президентимиз ўз девонидан бошлаб, бошқаларга намуна кўрсатишига ишонамиз.

Бешинчидан. Тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш керак. Ҳар қандай жамият ўз фуқароларининг бойлиги билангина бой бўлади. Шунинг учун хусусий тадбиркорликка катта эътибор бериш лозим.

Олтинчидан. Чет эл инвестициясига қулай шароит яратиб, республикага уларнинг маблағини олиб келиш керак.

Ташқи иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, уларнинг самарасини ошириш зарур.

Буларнинг ҳаммаси асосини ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, ички имкониятлардан тўла фойдаланиш, аҳолининг тинч-тотув яшашини таъминлаш ташкил этади. Мен тўла аминманки, республикамиз халқлари бу борада Президентимиз томонидан олиб борилаётган чора-тадбирларни тўла қувватлайдилар ва у кишига мададкор бўладилар.

Ҳурматли депутатлар! Энди мен қисқа бўлса-да солиқлар ҳақидаги масалага эътиборингизни жалб этсам.

Ҳозирги даврда солиқ тартиботларини ислоҳ этиш зарурияти туғилмоқда.

Ўтган даврда амалда бўлган солиқ тартиблари бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида, аҳолининг тадбиркорлик даражасини ошириш борасида ўзининг афзаллик ва нуқсонларини юзага чиқариб қўйди.

Биз солиқ сиёсатини шакллантиришда илгари тўпланган тажрибалар, ишлаб чиқариш ва иқтисодни ривожлантириш йўналишларини ўрганиб чиқдик.

Биринчидан. Солиқлар тизими содда, барча даромад манбаларини қамраб олган бўлиши керак. Буни илгари хўжалик тажрибасида қўлланилмаган тўғридан-тўғри олинадиган даромад солиғи ва мол-мулк қийматидан олинадиган солиқлар орқали амалга ошириш мумкин.

Иккинчидан. Солиқлар тизими корхоналарнинг имкониятларини акс эттириб, даромадларни солиққа бир текис тортишни таъминлаши керак. Бунинг учун катта тушум миқдорини 2—3 хил солиқ орқали эмас, балки тўғридан-тўғри ундириладиган солиқлар орқали олишни ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Учинчидан. Корхона ва ташкилотлар ҳисобларидаги пул маблағларининг товарлар ҳажми билан қопланмаган қисми ўсиб боришини ҳисобга олган ҳолда солиқларнинг миқдорини қатъий белгилаб қўйиш даражасини ошириш керак.

Солиқлар тизими ҳар доим ҳам қатъий белгилаб қўйилмаётганлиги бюджет тушумларининг камайиб кетишига олиб келмоқда.

Ўтган йилнинг 9 ойи мобайнида улгуржи ва чакана нархларнинг 2,5—3 марта ўсишига қарамасдан, корхоналар олаётган фойда миқдори бор-йўғи (матлубот жамияти, суғурта ва қишлоқ хўжалиги корхоналаридан ташқари) 1,6 марта ўсди ва 4,72 млрд. сўмни ташкил этди. Балансда кўрсатилган фойданинг солиққа тортиладиган қисми камайиб кетиши солиқ тизимида камчилик кўплигидандир.

Фойданинг солиққа тортиш қисмини аниқлашнинг мураккаблиги, солиқ бўйича кўп енгилликларнинг мавжудлиги ҳисобига корхоналар ҳар хил йўл билан фойданинг солиққа тортиш қисмини камайтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Бу эса бир вақтнинг ичида бюджетнинг мувозанатини бузиш билан бирга корхона ва ташкилотлар ҳисобида товарлар билан таъминланмаган пул маблағларининг кўпайишига олиб келмоқда.

Агар корхона ва ташкилотлар ҳисобидаги маблағлар 1991 йил 1 июлда 4,4 млрд. сўмни ташкил этган бўлса, 1 сентябрь ҳолатига бу миқдор 5,6 млрд. сўмга, 1991 йил 1 октябрь ҳолатига 7,7 млрд. сўмга ортиб кетди.

Бу ўз навбатида чакана нархлар ислоҳоти ўтказилиши муносабати билан бутун аҳолига нафақалар тўланиши керак бўлган бир пайтда давлат бюджетига жуда оғирлик қилади.

Янги солиқлар тизими юқорида кўрсатиб ўтилган, ишлатиб келинаётган солиқлар тизимининг камчиликларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилди.

Шу йилдан бошлаб корхоналардан даромад солиғи, қўшилган қийматдан солиқ, акциялар ва корхоналар мол-мулкидан олинадиган солиқ жорий этиш мўлжалланмоқда.

Фойдадан олинадиган солиқдан даромад солиғига ўтишнинг бир неча сабаблари бор.

Аввало, корхоналар ўз истеъмол фондини кўпайтиришга ҳаракат қилаётган, хўжалик алоқаларининг ришталари узилиб кетаётган шароитда фойдадан солиқ олиш хато бўлур эди.

Тавсия этилаётган қонун лойиҳасида даромаднинг солиққа тортиш қисмини аниқлаш, солиқ миқдорини ҳисоблаш тартиби соддалаштирилган, қанча миқдорда солиқ олиниши бўйича бериладиган енгилликлар мужассамлаштирилган.

Бу солиқларнинг асосий йўналиши истеъмол бозорини тўлдиришни рағбатлантиришга, янги технологиялар жорий этишга, табиатни ҳимоя қилишга, ижтимоий соҳаларни ривожлантиришга қаратилгандир.

Шу билан бирга ҳозир амал қилиб турган корхона, уюшма ва ташкилотлардан солиқлар олиш ҳақидаги қонуннинг асосий, ижобий томонлари сақлаб қолинган, яъни янги ташкил топган корхоналар учун енгиллик кўзда тутилган.

Олдиндан қилинган ҳисоб-китоблар шуни кўрсатаяптики, агар корхоналар учун даромад солиғи жорий этилса, йилнинг биринчи чорагида бюджетга тушадиган даромад 4 млрд. сўм атрофида бўлади. Тўпланган маблағларнинг кўп эканлиги эътиборга олинса, бундай солиқни тўлаш корхоналар учун унчалик малол келмайди.

Бунда ҳозирги оборот солиғи ва савдодан олинадиган солиқлар ўрнига янги, бозор иқтисодиётига мос, яъни нархлар орқали ундириладиган, қўшилган қийматдан олинадиган ва акциз солиқларининг жорий этилиши кўзда тутилмоқда.

Гап шундаки, ҳаракатдаги оборот солиғи тўғридан-тўғри улгуржи нархга қўшилиб, ишлаб чиқаришни рағбатлантиришга таъсир этмайди ва маҳсулотнинг якуний нархи ишлаб чиқарувчига боғлиқ бўлмайди. Бундан ташқари илгаригидек марказдан нархларни ўзгартириб туриш бозор иқтисодиёти шароитида асло тўғри келмайди.

Талаб билан таклифлар мос келмаётган шарт-шароитда ҳозирги солиқлар борасидаги бу янгича ёндашув худди соф даромаднинг бир таркиби сифатида маҳсулот баҳосига қўшиб олинади, яъни маҳсулотни ишлаб чиқарувчи томонидан ҳосил қилинган қийматига қўшиб олинади. Маҳсулот қийматига қўшиб олинадиган бу солиқнинг миқдори 30 фоиз миқдорида белгиланмоқда.

Акциз солиғи маҳсулотга қўшиладиган қийматдан олинадиган солиққа қўшимча бўлиб, бу ҳамма маҳсулотларга эмас, балки баъзи бир турдаги товарлар нархига нисбатан қатъий миқдорда белгиланиши керак. Бу миқдор ва товарларнинг турлари ҳар йили бюджетни тасдиқлашда қайта кўриб чиқилиши кўзда тутилмоқда.

Тахминий ҳисоблар бу иккала солиқни жорий этиш эвазига ҳозирги кундаги оборот ва сотувдан олинадиган солиқлар ўрнига бюджетнинг даромад манбаи 1992 йил биринчи кварталида 5,8 млрд. сўмни ташкил қилиши мумкинлигини кўрсатмоқда.

Мулкчиликнинг ҳар хил янги шакллари пайдо бўлаётганлигини ҳисобга олиб, корхоналарнинг мол-мулкларидан олинадиган солиқ жорий этилиши таклиф қилинмоқда. Бу эса мол-мулк ҳаракатини назорат қилишга, айниқса тадбиркор шахсларнинг даромад манбаларини аниқлашга ёрдам беради. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир топилган даромад солиққа тортилган бўлиши лозим, чунки давлат харажатларини қоплашга манбалар бўлиши керак.

Агар бундай солиқлар миқдори корхоналарнинг асосий мол-мулки қийматига нисбатан 0,5 фоиз миқдорда белгиланса, бюджетга 1992 йил биринчи кварталида 0,1 миллиард сўм миқдорида даромад келтирилиши мумкин.

Янги солиқларни жорий этишнинг бозор иқтисодиётида даромадларни тақсимлашдаги аҳамияти каттадир ва бюджет даромад натижаларини мустаҳкамлашга олиб келади. Айниқса бюджет харажатлари баҳоларнинг ўсиши оқибатида кескин ошганлигини ҳисобга олсак, солиқ тизимида шундай янги солиқларни жорий этиш зарурати туғилади.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда сизларнинг эътиборингизга янги солиқлар тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари тақдим этилмоқда. Уларни ҳар томонлама ўрганиб чиқишимиз зарур. Бунинг учун 6 январдан бошлаб комитетларда қонун лойиҳаларини ўрганишни ташкил қилишимиз керак.

Қонун лойиҳаларини тайёрлаган ишчи гуруҳи аъзолари, вазирликларнинг ходимлари, олимлар билан учрашувлар ўтказиб, бу масалаларни чуқур ўрганиб сессиямизнинг 16 январдан бошланадиган иккинчи қисмида муҳокамани давом эттиришимиз керак. Бу ишда ҳаммангизга мадад ва омад тилайман.

Бозор иқтисодиёти бўсағаларида

ҚЎШМА КОРХОНАЛАР

ТОШКЕНТДА ўтказилган ҳинд кўргазмасидан сўнг «Жиззахчўлқурилиш» бирлашмаси бош муҳандиси Ю. Горячев бошчилигида бир гуруҳ мутахассислар ҳинд биродарлар билан бир нечта қўшма корхоналар қуришга келишиб олдилар. Бундай корхоналар асосан ип йигириш, тўқиш, тикиш, линолиум, мармар чиқиндисидан уй-рўзғор буюмлари тайёрлаш, ғўзапоядан, чиғаноқ ва ёғоч қипиғидан қурилиш ашёси (ДСП) ишлаб чиқариш, маҳсулотни қайта ишлаш билан шуғулланади.

Ҳозирги кунда бундай корхоналарни очиш учун шошилинч жой ҳозирланмоқда. Янги йилдан ҳинд мутахассислари ўз жиҳозлари билан Жиззах чўлига ташриф буюрадилар. Бирлашма уларга зарур маҳсулотларни етказиб бера бошлайди.

Ишбилармонлик шартномаси

ДАВЛАТ корхоналари тўғрисидаги қонун, ўз Низомларига асосланган ҳолда Тошкентдаги «Меҳнат» нашриёти ва «Жиззахчўлқурилиш» бирлашмаси ўртасида ўзига хос шартнома имзоланди. Шартнома доирасида «Меҳнат» нашриёти бирлашма буюртмасига кўра китоб, рисола, бошқа босма маҳсулотлари тайёрлаб беради, иш қоғозларини ўзбекчалаштиради, икки жамоанинг ўзаро учрашувларини ўтказиб туради. Бўстонда босма маҳсулотлари чиқарадиган компьютерлаштирилган кичик корхона очади.

Бирлашма эса нашриёт ходимларини сабзавот-полиз маҳсулотлари, мева-чева билан таъминлайди; нашриётнинг ёрдамчи хўжалигини очишда амалий ёрдам кўрсатади; Зомин райони тоғларида жойлашган дам олиш зоналарида тошкентлик ҳамкорларнинг дам олишларига кўмаклашади.

Абулфайз БАРОТОВ.

Тил дарди—эл дарди

ЮРАКДАГИ АРМОН

Ўзбек тили давлат тили деб эътироф этилганига икки йилдан ошди. Жойларда бу борада қандай ишлар амалга оширилдию нималар қилинмоқда? Олдинда турган вазифалар нималардан иборат? Халқ депутатлари Жиззах вилоят кенгаши ижроия қўмитаси ана шу масалаларни ўрганиш ва тегишли хулосаларга келиш ниятида Жиззах Давлат педагогика институтининг ўқитувчилари, адабиётшунос ва тилшунослардан иборат гуруҳ ташкил этди. Унинг аъзолари Жиззах шаҳар ва райони ҳудудидаги қатор ташкилотларда бўлдилар ва ўз хулосаларини баён этдилар.

— Халқ депутатлари Жиззах шаҳар кенгаши ижроия қўмитаси Ўзбекистоннинг давлат тили ҳақидаги қонунни ҳаётга татбиқ этиш борасида қатор ишларни амалга оширган, — дейди тилшунос олим М. Турсунпўлатов. — 1990 йил 10 сентябрдаги кенгаш қарорига мувофиқ шаҳар ҳудудидаги кўчалар, даҳаларнинг ўрисча номлари шу жойларда яшовчи аҳолининг талабига мувофиқ ўзгартирилди. Жумладан, микрорайонларга қадимий «Заргарлик», «Сайиджон» номлари қайтарилди. Аммо кўчалардаги пешномаларни алмаштиришда Жиззах шаҳар коммунал хўжалиги бошқармаси маблағ йўқлигини баҳона қилиб, сусткашликка йўл қўймоқда.

— Муҳаббат Муродова жавобгар шахс қилиб белгиланган «Москва», Навоий номли бир қатор хўжаликларда барча идоравий ҳужжатлар ўзбек тилида тўлдирилаётганини кўриб қаноат ҳосил қилдик, — дейди профессор Ҳ. Жўраев.

Райондаги Ҳ. Носиров номли давлат хўжалигида бошқа тилларда сўзлашувчиларга имкониятлар яратилмоқда. Бу ерда 1990 йили қозоқ мактаби очилди, қозоқлар Олмаота ойнаи жаҳони кўрсатувларини бемалол томоша қилишаяпти.

Ўқитувчи Ғ. Сатторовнинг гувоҳлик беришича, «Москва» жамоа хўжалигида фақат партия қўмитаси ўз ҳужжатларини рус тилида тўлғазар, аммо у ҳам мажлисларни ўзбекча тўлғазаркан.

Вилоят матлубот жамиятлари уюшмаси, Жиззах нон заводи, «Жиззахтранс» ишлаб чиқариш бирлашмасида Давлат тилини ҳаётга татбиқ этиш бўйича корхона раҳбарлари бошлиқ комиссиялар ташкил қилинган, ўзбек тилини билмайдиганлар учун махсус ўқувлар ўтказилмоқда, ҳужжатлар ва йиғилишлар тўлиқ ўзбек тилида олиб борилмоқда. Аммо кўпгина вилоят ташкилотлари бу қонунга бефарқ қарамоқда, ўзбек тилини менсимаяпти.

— Мен Жиззах қурилиш материаллари ва гўшт комбинатларида бўлдим, — деб ёзади филология фанлари номзоди С. Усмонов, — айниқса, қурилиш материаллари комбинатидаги аҳвол мени ҳайратга солди: биронбир ўзбекча жумла, ўзбекча шиор учратмайсан. Комбинатда ишлаётган ўзбеклар ҳам сен билан русча сўзлашади.

— Қонун сизларга тааллуқли эмасми? — деб сўрадим директор ўринбосари В. А. Редькинадан.

— Қонун таъсирини сезмадик. Шахсан мен умримнинг охиригача ўзбек тилида гаплаша олмасам керак...

Комбинат фирқа қўмитасининг котибаси Галина Исаева ўзбек тилини тушунарканy муомала қилолмас экан. «Шаҳар ва вилоят фирқа қўмитасининг аъзосиман», дедилар опа нимагадир шаъма қилиб.

— Қонунни бажариш борасида бирор тадбир тузганмисизлар? — деб сўрадим мен.

Г. Исаева ғаладонларни ярим соат титкилаб, икки варақ қоғозни топдилар. У комбинатда ўзбек тилини жорий қилиш ҳақидаги рус тилида битилган қарор эди.

Корхона директори, Ўзбекистон халқ депутати Азиз Абдуллаев ўз хонасига келибди, деб эшитиб, у кишининг ҳузурига шошилдим. Хонада тўрт киши ўтирар, директор телефонда ким биландир бақириб-чақириб рус тилида сўзлашарди. Сўзлашиб бўлгандан сўнг ҳам ўзини босолмади шекилли, менга эътибор бермади, сўнг «Вы кому?» деб сўради. Мен ўзбек тилида ўз мақсадимни баён қилдим. У киши жаҳл устида мени жеркиб ташлади ва «скоро повешусь!» деб кимгадир аччиқ қилди ва шу билан кўнгли жойига тушди шекилли, мендан расмий хатни олиб, устига: «т. Исаевой Г. Г. Дать ответ, что сделано и что делается», деб имзо чекди.

Гўшт комбинатига кираверишда баҳайбат машинанинг тепасига «музхона» деб ёзилганини кўриб, кўнглим анча кўтарилган эди, лекин бу ерда ҳам ҳужжатлар тўлиқ русча битилар экан. «Буйруқлар», «Эълонлар» каби ўзбекча ёзилган пештахталар бор, аммо ундаги буйруқ ва эълонлар рус тилида. Директор ўринбосари М. Алимов қоп-қоп ваъда билан бизни кузатиб қўйдилар, — деб сўзини тугатади С. Усмонов.

— Жиззах сув қурилиши тресты ходимлари яқинда «Билим» жамияти томонидан уюштирилган пуллик курсларда ўқишган, — деб изоҳлайди доцент Т. Алмаматов, — аммо ўқишнинг натижаси амалда сезилмаётир. 2-қурилиш трестида ҳам аҳвол шундай.

— Вилоят ҳисоб-китоб бошқармасига кириб эса, ўзингизни Россияга бориб қолгандай ҳис қиласиз, — дейди филология фанлари номзоди Ҳ. Усмонов. — Вилоят алоқа техник хизмат кўрсатиш бошқармасида Тил ҳақидаги қонунни амалга ошириш ва уни назорат қилишни кадрлар бўлими бошлиғи Татьяна Бешеневга юклашибди. У киши ўзбекчани мутлақо тушунмас экан.

— Юқоридан келадиган ҳужжатларнинг бари рус тилида, — деди бош муҳандис Рустам Ғофуров, — шунинг учун биз ҳам ўз навбатида қуйига ҳужжатларни рус тилида жўнатамиз.

Яхши баҳона! Қойил! Юқоридагиларга ҳам раҳмат!

— Вилоят сув хўжалиги бирлашмасида биргина касаба уюшмаси қўмитаси раиси С. Хусановга раҳмат айтиш мумкин, чунки у йиғилишларни ва барча ҳужжатларни ўзбек тилида олиб бораётган экан. Кейин вилоят электр тармоқлари корхонасига ўтиб, унинг бошлиғи О. Нарзуллаев билан суҳбатлашдим, — дейди А. Абдувалиев. — У киши давлат тилига эътибор беришга ҳаракат қилипти. Эшикларга ўзбекча пешномалар илинган. Ўзбек тилида дарс берувчи ўқитувчилар жалб этилган, бир оз муддат ўқиш ҳам йўлга қўйилган экан. Аммо маъмурият ходимларининг 70 фоизи рус тилида сўзловчилар бўлиб, улар юқори ташкилотларга шикоят ёзишипти ва бар бошланган иш жойида тўхтатилибди. Агар ҳар иккала ташкилотда ҳам қонунни жорий этиш шу тахлит давом этса, улар юз йилдан сўнг ҳам ўзбек тилида иш юритолмайдилар.

Жиззах уй-жой қурилиши комбинати, аккумулятор заводи, вилоят аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасида ўзбек тилини жорий этиш бўйича қандайдир ишлар қилмоқчи бўлишган, аммо юқоридан талаб сусайтирилганидан сўнг «ўрганган кўнгил ўртанса қўймас» қабилида, аввалгидек, ишларни яна русча давом эттиришган. Шаҳар сут-ёғ комбинати, қурилиш банкига эса ўзбек тили ҳақидаги қонуннинг ўзи етиб келмаган.

Шу муаммолар бўйича вилоят ижроия қўмитаси янги тадбирлар белгиламоқчи. Биз буни кутлаймиз. Фақат...

Абулқосим МАМАРАСУЛ ўғли,
«Халқ сўзи» мухбири.

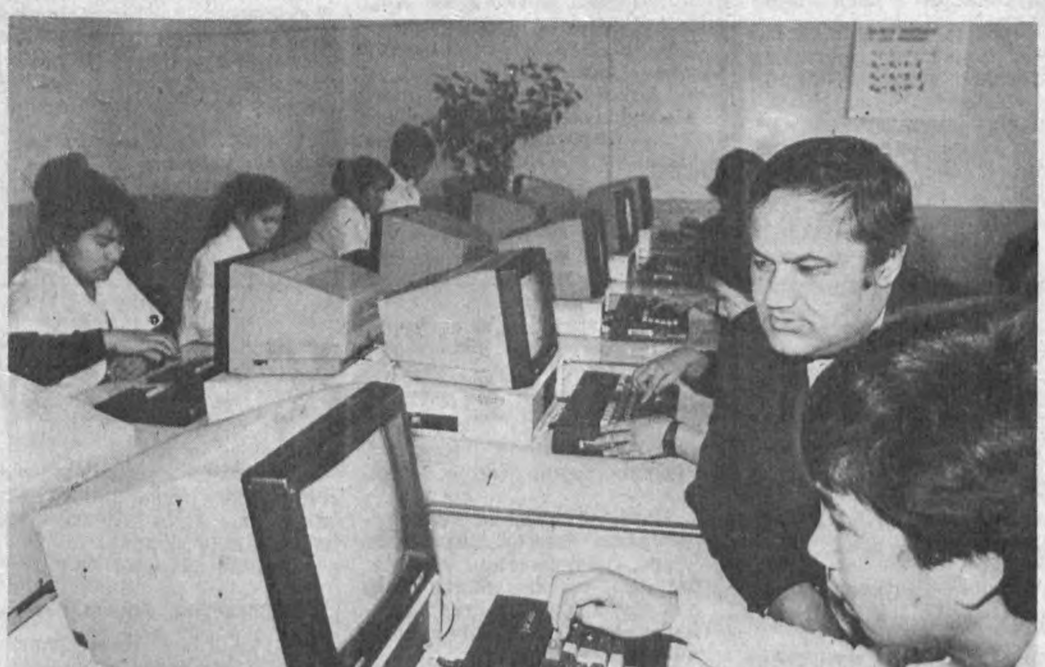

● **БОЛАСИНИ асраган халқ кам бўлмайди. Муаллимлари иззатини сақлаган эл ҳурмат топади. Шу нақлга амал қилган Сирдарё вилоятининг Оқолтин районидаги Усмон Носир номли давлат хўжалиги маъмурияти Янги йил арафасида ибратли ташаббус кўрсатди. Ўтган йилги пахта хирмони хўжалик хазинасига барака киритган эди. Шу фойда ҳисобидан давлат хўжалиги ўз оталиғидаги мактабнинг 100 нафар ўқитувчисига 500 сўмдан мукофот ажратди. Барча ўқувчилар Қорбобо совғалари билан тақдирландилар.**

Хайрли бу ташаббус Оқолтин районининг бошқа хўжаликларида ҳам қулоч ёймоқда.

СУРАТДА: Усмон Носир номли давлат хўжалиги жамғармаси ҳисобидан жиҳозланган компьютерлаштирилган синфхона. Хўжалик директори Маҳмуджон Тўқмоқов мактаб ўқувчилари ҳузурида.

Р. ШАГАЕВ олган сурат.
(ЎзТАГ).

«ХОРАЗМ» ЎЗ ҚУВВАТИНИ ОШИРМОҚДА

«ХОРАЗМ» подстанциясида 124 минг киловольт-амперга тенг иккинчи трансформатор лойиҳадаги қуввати билан ишлай бошлади. Эндиликда Хоразм вилоятининг шаҳар ва қишлоқлари мунтазам электр энергия ола бошлади. Асбоб-ускуналарни ўрнатиш, созлаш ва монтаж қилиш ишларини «Средазэлектросетьстрой» трестининг 71-механизациялашган колоннаси ва «Средазэлектромонтаж» трестига қарашли Тошкент созлаш участкасининг мутахассислари бажардилар.

САНОАТ КОМБИНАТИДА ШИРИНЛИКЛАР

ОБЛАСТЬ маҳаллий саноат бошқармасига қарашли Андижон шаҳар саноат комбинатида тўқувчилик, тикувчилик, трикотаж маҳсулотлари билан биргаликда ширинликлар ҳам ишлаб чиқарила бошлади.

Бу ерда очилган қандолатчилик цехида шаҳар аҳолиси севиб истеъмол қиладиган торт, пирожний, печенье маҳсулотлари чиқарилмоқда. Қандолатчилар ҳар йили 400 минг сўмлик ширинлик ишлаб чиқаришни мақсад қилиб қўйганлар.

ТАЪМИРЛАШ САМАРАЛАРИ

СУРХОНДАРЁ вилоят босмахонаси таъмирланганидан кейин унинг қуввати уч баравар ошди. Бу ерда ҳарф териш ва босма машиналари, шу жумладан офсет усулида босиш машиналарининг янгилари ўрнатилди.

Шу билан бирга фотография усули билан ҳарф терувчи ускуналар ҳам ишга туширилди, цехда кучли ҳаво сўргич ва тозалагич қурилмалари ўрнатилди.

Таъмирлаш ишлари туфайли қўшимча қувватларнинг ишга туширилиши бланка маҳсулотлари, шунингдек маҳаллий муаллифларнинг китобларини кўплаб босиб чиқаришга имкон берди.

(ЎзТАГ).

ҚИРҒИЗИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

АМРИҚОЛИК ПУЛТОПАРЛАР ҲИММАТИ

«Миссисипи интернэшил» фирмасининг президенти Ларри Кокс бошчилигидаги амриқолик пултопарлар гуруҳи Бишкекка ташриф буюришди. Бўндан бир ярим йил муқаддам ҳам улар Қирғизистонга келишиб, ногирон болаларга 11 та аравача тақдим этишганди. Ўшанда аравачалар пулини жумҳурият Болалар жамғармаси тўлаган эди. Бу гал улар шундай аравачаларни қирғизистонлик 14 ногирон болага бепул ҳадя этишди.

Ларри Кокс аравачалардан иккитасини ўшлик ногирон болалар — Темир Хўжаев ва Бектур Абдуғапаровларга топширди. Бектурни ота-онаси билан Амриқога меҳмонга таклиф этди.

ОЛМОНИЯДАН ЎРГАНИБ КЕЛИШДИ

Меҳнат биржалари ходимларидан иборат бир гуруҳ мутахассислар яқинда Олмонияда бўлиб қайтишди. Улар орасида Қирғизистон вакили — халқ депутатлари Ўш шаҳар кенгашининг аҳолини ишга жойлаштириш бўлими бошлиғи Мамат Ашимов ҳам бор эди. Ватандошларимиз хорижда аҳолини иш билан таъминлаш муаммолари қандай ҳал этилаётганлиги биздан қизиқишиб, тажриба алмашдилар.

Вакиллар Олмониянинг Нюрнберг, Регенсбург, Франк-фурт на Майне, Бонн шаҳарларида бўлишди. М. Ашимовнинг айтишича, Олмонияда ишсизлар учун ҳар ойда 1300—1500 немис маркаси миқдорида нафақа тўланаркан. Шунингдек, ишлаб чиқаришда майиб бўлган ногиронларнинг соғлиғини мустаҳкамловчи, уларни бошқа касбга тайёрловчи марказ мавжуд экан. Масалан, Нюрнбергда 1650 ўринли реабилитация маркази ишлаб турибди.

Олмонияда меҳнатга лаёқатли кишилар 3—5 минг марка маош олишади.

МОЛ ПАСПОРТ БЎЙИЧА СОТИЛАДИ

Вазирлар маҳкамаси матлубот бозорини барқарорлаштириш, жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлашни яхшилаш, молларнинг четга олиб чиқиб кетилишига барҳам бериш мақсадида ўтган йилнинг 13 ноябридан паспорт бўйича мол сотишни жорий этди.

ИССИҚКЎЛДА «МОРЖ»ЛАР

ЮНЕСКО ҳомийлик қилаётган қишки марафонча сузиш бўйича Бутуниттифоқ ассоциациясининг 36 аъзоси биринчи марта Иссиқкўлни сузиб чиқдилар. «Морж»лар бунинг учун кўлнинг энг кенг — Тамға қишлоғидан тортиб Чўлпонота шаҳри томон олиб борувчи 64 чақиримлик жойини танлашди.

Бунгача улар Байкал кўли, Беринг бўғози, Пэк қўлтиғи, Дежнев маёғи орқали Ратманов оролигача марафонча сузишда иштирок этишганди. Келаси йили Иссиқкўлнинг шарқидан ғарбий соҳилигача бўлган 179 чақирим масофага эстафетали сузишни уюштириш режалаштирилди.

Р. КАРИМОВ.

СУРАТДА: Аҳмад Исмоилов (ўнгдан иккинчи) ҳамкасблари Зулфия, Мирмуҳсин ва Рихси Соҳибоевлар даврасида.
(Архивдан олинган сурат).

«Халқ сўзи»нинг хотира китоби

АЗИМ ДАРЁ

Атоқли журналист АҲМАД ИСМОИЛОВни эслаб

Мен собиқ раҳбарим, жумҳурият журналистлар аҳлига яхши таниш, ҳурматли Аҳмад ака ҳақида бирон нарса ёзаман деб сира ўйламагандим. Қаранғки, замонанинг зайли билан бир неча йиллардан кейин — Аҳмад ака аллақачон оламдан ўтганидан сўнг — бу табаррук зот, қалби дарё инсон тўғрисида ёзишимга тўғри келди.

Меҳнатсеварлик, камтарлик, тўғрилик, фидойилик, саховат, мурувват — булар инсонни улуғлайдиган ажойиб фазилатлар. Унда ана шу олижаноб фазилатларнинг ҳаммаси жамулжам бўлганди.

Аҳмад Исмоилов бир неча йил давомида жумҳуриятимизнинг катта рўзномалари таҳририятида масъул лавозимларда ишлади, айни пайтда Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси бошқарувининг котиби, Тошкент журналистлар ташкилотининг раҳбари вазифаларини жамоатчилик асосида бажарди. Матбуот соҳасидаги хизматлари учун «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонига сазовор бўлганди, Меҳнат Қизил Байроқ, учта «Ҳурмат белгиси» орденлари, бир неча медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган эди. Ўзбек матбуотини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшди, ўнлаб истеъдодли журналистларни тарбиялаб етиштирди.

Очиғини айта қолай: Аҳмад ака ҳақида ёзиш мен учун ҳам осон, ҳам қийин. Осонлиги шуки, у киши билан узоқ вақт бирга ишладим, шунинг учун ҳам уни ҳар жиҳатдан яхши биламан. Қийин томони шуки, бир талай яхши фазилатларга эга бўлган бу инсон тўғрисида бирон-бир фикр айтсам, эҳтимол, унинг қиёфасини тўлиқ чизиб бера олмасман, деб қўрқаман.

Гапнинг сирасини айтганда, Аҳмад акани жумҳуриятимиздаги журналистларнинг аксарияти жуда яхши билади. Ҳа, у киши ҳаммага таниш, ҳаммага яқин, самимий инсон эди.

Башарти, мен Аҳмад ака ҳақида фақат ўз фикрларимни баён қилгудек бўлсам, эҳтимол, улар субъектив, бир ёқлама бўлиб чиқиши мумкин. Шу мулоҳазага бориб, Аҳмад акани яқиндан билган, у билан бирга ишлаган кишиларни — унинг ҳамкасблари, шогирдлари, яқин танишларини суҳбатга чорлашни лозим топдим.

Ўзбек журналистларининг устозларидан бири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, «Ўзбекистон матбуоти» ойномасининг бош муҳаррири Зиёд Исломович Есенбоев бундай дейди:

— Аҳмад рўзноманинг ҳақиқий жонкуяри эди. У Каттақўрғондаги педагогика билим юртини битиргач, 1933 йилда «Каттақўрғон ҳақиқати»да меҳнат фаолиятини бошлади. Кейин Тошкентга келди. У туғма журналист, суяги рўзнома ишида қотган эди. Котибият ишини жуда яхши биларди. «Ёш ленинчи», сўнгра «Қизил Ўзбекистон» рўзномаларида ишлаб, ўзининг ноёб истеъдод соҳиби эканлигини кўрсатди. Бош муҳаррир сифатида «Тошкент ҳақиқати»да шаклланди, камол топди, умрининг охиригача шу ерда меҳнат қилди. У ҳаммага фидойи эди. Биронта одамни хафа қилганини билмайман. Аҳмад ижодий ходимлардан ташқари, корректорлар, мухбирлар, ҳарф терувчи, чопловчи ходимлар билан ҳам ака-укадай бўлиб кетганди, улар билан ғоятда аҳил ишларди...

Ҳа, Аҳмад Исмоилов чиндан ҳам содда, барчага баробар, қалби очиқ, виждони тоза, дилкаш инсон бўлган. У ўзининг меҳнатсеварлиги, камтаринлиги ва қувноқлиги билан атрофдагиларга ҳамиша намуна, улар меҳрини қозонган эди.

У бошқаларни ҳам ўзи каби меҳнат қилишга ундарди. Аҳмад ака чарчаш нималигини билмасди. Ишда жонкуяр, фидойи бўлишни биз ундан ўрганардик. Ҳамиша янги-янги фикрларни олға сурар, ташаббус кўрсатар, рўзнома ишини жонлантириш, унинг қиёфасини очиш, иложи бўлса, ҳар бир сонда муштарийлар диққат-эътиборини ўзига жалб этувчи, ўқимишли материаллар бўлиши учун астойдил ҳаракат қиларди. Баъзан рўзноманинг тарҳини ҳам ўзи тузар, суратларни танлар ва саҳифаларга жойлаштирар, сарлавҳаларни ўзгартириб, уларга сайқал берарди (ваҳоланки, бу ишларни одатда саркотиб бажаради.). Шунинг учун бўлса керак, «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси муштарийлар орасида қўлма-қўл бўлиб кетар, ундаги қизиқ материаллар қизғин муҳокама қилинар, омма эътиборини қозонарди.

«Рихси Соҳибоев, Қобилжон Узоқов, Холбек Ёдгоров, Аҳмад Исмоиловлар 60—70-йилларда ўзбек журналистикасининг энг етук вакиллари эдилар, — дейди «Овози тожик» рўзномасининг бош муҳаррири Шавкат Ниёзович Ниёзов. — Ўша йиллар нашр этилган рўзномаларини варақласангиз, улар қолдирган ёрқин изларнинг гувоҳи бўласиз.

Аҳмад ака корректорликдан то муҳаррирликкача жуда оғир, лекин шарафли йўлни босиб ўтган. Шунинг учун ҳам бу соҳа ишини икир-чикиригача биларди. Саҳифаларни ўқиш, мақолаларни танлаш ва таҳрир қилиш, рўзномани безатиш, корректура, котибият ва жамоавий бошқариш санъатини биз, ҳозирги муҳаррирлар Аҳмад акадан ўрганганмиз, ана шу табаррук инсон мактабидан ўтганмиз».

Аҳмад аканинг энг яхши одатларидан бири ҳақида тўхталмай ўтолмайман. Рўзнома саҳифасида чиқиши лозим бўлган энг муҳим, энг қизиқарли материалларни — очерклар, фельетонлар, ўткир танқидий мақолалар, ҳикояларни, бадиий жанрларда ёзилган бошқа материалларни у кўпчиликнинг муҳокамасидан ўтказарди. Бундай йиғинларда рўзнома таҳрир ҳайъатининг аъзолари, бўлимларнинг мудирлари, муаллиф қатнашардилар. Материал ўқиб бўлингач, Аҳмад ака муҳокама иштирокчиларининг ҳар бирига сўз берар ва улар фикрини тингларди, айтилган яхши фикр-мулоҳазалар албатта инобатга олинарди.

...Шундай бир воқеа хотирамда сақланиб қолган. 1966 йил ер қимирлашидан сўнг орадан бир-неча кун ўтгач, «Комсомольская правда» рўзномасида, агар янглишмасам, ўша вақтларда донг таратган шоир Роберт Рождественскийнинг Тошкент зилзиласига бағишланган каттагина шеъри босилиб чиқди. Уни истеъдодли ўзбек шоири Султон Акбарий ўзбек тилига таржима қилди. Шеър «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси хомаки нусхасига қўйилган, эртага чиқиши керак. Аҳмад ака одатдагидек шеърни муҳокамадан ўтказишга қарор қилди. Уни рўзномамиз ходими, шоир Усмон Жонгитов (марҳум) жарангдор ва жозибали овоз билан ўқиб берди. Сўнг бош муҳаррир ўтирганларнинг мазкур шеър хусусидаги фикрини бирма-бир сўрай бошлади. Кўпчилик шеърни маъқул топди ва рўзномада босиш лозимлигини айтди. Гал менга келди, ўша вақтларда шу рўзноманинг бош муҳаррир муовини эдим. Кутилмаганда шеърнинг кўчириб босилишига мутлақо қарши эканимни айтдим. Сабаби — шеърда шундай мисралар бор эдики, улар маълум бир фикр айтилганидан сўнг тез-тез такрорланиб турар ва шеърга гўё таъсирчан тус берарди. Мана ўша мисралар:

Оч бўлсанг ҳам бер,
Тўқ бўлсанг ҳам бер,
Тошкентга ёрдам бер!

«Шеър муаллифи ким бўлишидан қатъий назар, у бизни, пойтахтимиз аҳолисини қашшоққа айлантириб қўйибди-ку, Тошкент халқи кўчага чиқиб, дўпписини ечиб, ёрдам сўраётган тиламчи эмас-ку, умуман шеърнинг руҳи, ғояси нотўғри», — дедим. Бу фикрни ёнимда ўтирган бўлим мудирларидан бири қўллаб-қувватлади.

Аҳмад ака дарҳол телефон трубкасини олиб, партия Марказий Комитетига, мафкуравий ишлар бўйича котиб Рафиқ Нишоновга қўнғироқ қилди.

— Рафиқ Нишонович, кеча «Комсомольская правда»да чиққан шеърга кўзингиз тушдими?— деб сўради Аҳмад ака салом-аликдан сўнг.

— Бу қип-қизил шармандалик-ку, бу халқимиз шаънига ҳақорат-ку. Наҳотки бизни шундай тасвирлашса! — телефон трубкасида Марказий Комитет котибининг овози янгради. — Ҳозир ҳаммамиз ғазабланиб ўтирибмиз. «Комсомольская правда» рўзномаси таҳририятига ва КПСС Марказий Комитетига шу хусусда норозилик хати тайёрлаяпмиз...

Бош муҳаррир: «Буни саҳифадан олиб ташланглар, бошқа нарса берамиз», — деди қатъий оҳангда.

Рўзномамиз адабиёт ва санъат бўлимининг мудири, шоир Назармат Эгамназаров ҳайрон бўлиб:

— Энди нима қилдик? Ахир, буни Султон Акбарий кечаси билан ухламай таржима қилган эди, меҳнати зое кетади-ку, — деди.

— Ҳечқиси йўқ, — дедим мен, — у киши бошқа шеър ёзсин, қалам ҳақини икки баравар қилиб тўлаймиз.

— Тўғри айтаяпти, мен рози, — деди Аҳмад ака муҳокамага хотима ясаб...

Аҳмад Исмоиловнинг ёшларга эътибори ўзгача эди, ёш кадрларни тарбиялаб, камол топтиришга бўлган ихлоси баланд эди.

— Катталар қатори Аҳмад ака ёшларни ҳам жуда яхши кўрар, ҳурматлар ва улар тўғрисида астойдил ғамхўрлик қиларди, — деб эслайди Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги Ўзбекистон давлат мукофотининг совриндори Ўткир Ҳошимов.— Мен Тошкент давлат дорилфунунида ўқир, айни пайтда «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг адабиёт бўлимида ишлардим. Бўлим мудиримиз, шоир Назармат ака ва бош муҳаррир Аҳмад ака Исмоилов шахсан менга кўп яхшилик қилишган. Мен уларнинг ғамхўрликларини асло унутмайман. Биз ҳатто пахта теримига чиққан кунларда ҳам Аҳмад ака туриш-турмушимизни, еяр-ичаримизни албатта суриштириб турарди, бизга дуруст шароит яратиб беришга ҳаракат қиларди. Мен Жасур Носиров, Будир Пўлатов, Илҳом Султонов, Насрулло Ҳикматуллаев каби ёшлар қатори «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг Аҳмад ака бошлиқ тажрибали журналистларидан кўп нарсаларни ўрганганман, у кишининг қўлида тарбия топганман.

Аҳмад ака кўпни кўрган ва кўп нарсани биладиган тажрибали журналист эди. У камтар, улфати одам эди. Ҳазил-мутойибаларни ўрнига қўядиган, бошқалар руҳини кўтарадиган, қувноқ инсон эди. У кишининг инсонийлик фазилатлари хотирамга маҳкам ўрнашиб қолган. Бошқа устозлар қатори мен Аҳмад акани ҳам тез-тез эслаб тураман...

Дарҳақиқат, Аҳмад ака жамоанинг каттаю кичиги ҳақида, уларнинг турмуш кечириши, бола-чақаси тўғрисида қайғурар, қўлидан келган ёрдамини аямасди. Ходимларга ғамхўр, меҳрибон бўлиш бобида ҳамиша у бошқаларга ўрнак кўрсатарди.

Зиёд Исломович тўғри айтганларидек, Аҳмад ака чиндан ҳам ҳеч кимни хафа қилмасди, бурнини қонатмасди, аксинча, хатога йўл қўйган одамни тўғри йўлга солар, бошига кулфат тушганларнинг кўнглини кўтарарди. Унинг бу хислати, тўғрисини айтиш керак, бошқаларда камдан-кам учрайди. Бу ҳам одамларни тарбиялаш усулларидан бири, деб ўйлайман.

«Халқ сўзи» рўзномасининг масъул котиби, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист Тоҳир Мирҳодиев «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси таҳририятида Аҳмад Исмоилов раҳбарлигида ишлаган йилларини эслаб, қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Туғма газетачи, истеъдоди ёрқин муҳаррир, энг муҳими — бағри кенг, каттаю кичикка (жумладан, амалдору оддий фуқарога ҳам) бирдай хушмуомалали, яхши улфат ва серфайз инсон — Аҳмад ака Исмоилов раҳбарлигида роппа-роса ўн йил вилоят рўзномасида ишлашдек катта бахтга муяссар бўлганимни ҳамкасбларимга ифтихор ила гапириб юраман. У киши айниқса умидли ёш ходимларни асраб-авайлар, оёққа туриб олишлари учун астойдил ғамхўрлик қилар, ён-атрофдан бўладиган баъзи нотўғри хуружлар, камситишлар, «йўл тўсиш»лардан ўзини қалқон қилиб, сақлаб қоларди. Жумладан, мен ҳам ана шундай меҳр-мурувватдан бир неча бор баҳраманд бўлганман.

...Н. С. Хрушчев замонасида рўзномаларда ишлашнинг турган-битгани азоб эди. Каттаконнинг нимаси кўп — сафар қилишию нутқ сўзлаши. Шундай кезларда бутун ижодий жамоа кун бўйи елиб-югуриб, бош қотириб тайёрлаган газета сони кечга яқин бузилиб кетарди. Яна таҳририятда тонгга қадар чироқлар ўчмасди. Айниқса муҳаррирлар, котиблар, навбатчилару корректорларга қийин. Оч-наҳор, чарчоқ, мудроқ бир алфозда бутунлай янги сон тайёрлаш — тизгинсиз нутқни, кетма-кет тузатишлар келадиган матнни босиб чиқариш керак. Худо кўрсатмасин, бирорта хато ўтгудек бўлса, ҳолингиз вой...

Шундай навбатчиликлардан бирини ўтказиб, пича дам олгач, таҳририят идорасига тушдан кейин келдим. Ҳамиша гавжум, ғала-ғовур бўладиган нимқоронғу йўлагу хоналарда сукунат. Кўнглим бир нарсани сезгандек сесканиб кетдим.

— Муҳаррир хонасида йиғилиш бўлаяпти. Келиб қолса, дарҳол кирсин, деб тайинлашганди, — гапни қисқа қилди ҳамхонам Акбар Алиев.

Фавқулодда ҳодиса рўй бергани аниқ эди. Юрагим гуп-гуп уриб, қия эшикдан мўраладим. «Киринг» ишорасини қилди Аҳмад ака. Хона тўла одам. Таҳрир ҳайъати, партбюро, касаба уюшмаси комитети аъзолари, хуллас, таҳририят жамоасини тебратиб турганларнинг ҳаммаси шу ерда.

Баҳс-мунозаранинг боришидан англадимки, мен навбатчилик қилган сонда жиддий хато ўтган. Тўғрироғи, «қуролсизланиш» ўрнига «қуролланиш» сўзи кетган.

— Юзимизни ерга қаратишди. Хато ўтказган ҳамма ходимларни эгаллаб турган лавозимидан бўшатиш керак, — деди фурсатдан фойдаланиб, тақдиримиз жиловини ўз қўлига олмоқчи бўлган партбюро аъзоларидан бири.

— «Сиёсий кўр»ларга орамизда ўрин йўқ, — деди бошқаси луқма ташлаб.

Йиғилишга Аҳмад ака якун ясади. Узоқ гапириб ўтирмади.

— Жазолаш қочмайди, — деди у. — Улар ҳали ёш, эҳтимол, тажриба-кўникма етишмагандир. Ўзларини оқлашлари учун имкон берайлик. «Ҳайфсан» билан чеклансак бўлади.

Гап берилган жазода эмас. Муҳокамага тушишнинг ўзи бир азоб: ич-этингни еб юборасан. Кайфият чатоқ, қўл ишга бормайди. Дунё қоронғу кўринади кўзга. Ана шунда Аҳмад аканинг чин инсоний хислатларидан биттаси яққол намоён бўлди.

Эртасига ишга келиб, энди ўрнимга жойлашган эдим ҳамки, эшик очилиб, Аҳмад ака кўринди. Роса танбеҳ эшитсам керак, деб юрагим така-пука. Аммо у ўтган хатодан гап очмади. Рафиқамни, яқинда дунёга келган қизим Ироданинг соғлиғини сўради.

— Саша (суратчи) билан бирга уч-тўрт кун Олмалиқни айланиб келсанглар. Ёш, истиқболли шаҳар. Кўпдан буён газетамизда ўша ердан дурустроқ нарса чиққани йўқ, — суҳбатимизни топшириқ билан якунлади Аҳмад ака.

Орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас Олмалиқдаги Олтинтопган кон-металлургия комбинатидан туркум мақолаларим босилиб чиқди. Улар А. Абалян олган жозибадор суратлар билан безалганди. Летучкада юқори баҳо беришди.

— Мирҳодиев билан Абаляннинг Олмалиқ сафари унумли бўлди. Таҳририят топшириғи яхши уддаланди, — деди Аҳмад ака. — Ҳар иккала ўртоққа 25 сўмдан мукофот берсак.

Ҳеч ким эътироз билдирмади. Онадан қайта туғилгандек бўлдим. Бундай мисолларни жуда кўплаб келтириш мумкин. Уттиз бир йилдан буён рўзномаларда («Тошкент ҳақиқати», «Қишлоқ ҳақиқати», «Халқ сўзи») мунтазам ишлаб келаётган, журналистикада муқим ўрнашиб қолиб, баҳоли қудрат қалам тебратаётган эканман, бунда Аҳмад ака Исмоилов сингари меҳрибон ва кенгфеъл устозларим олдида қарздорлигимни бир умр унутмайман...

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Ахборот агентлиги (ЎзТАГ)нинг масъул ходими Абдуллажон Абдуқодиров Аҳмад ака Исмоилов билан 60-йилларнинг бошларида «Қизил Ўзбекистон» рўзномасида бирга ишлаган. Ўша кезлар Аҳмад ака муҳаррир ўринбосари эди. Рўзнома таҳририятида Ҳабиб Нуъмон, Йўлдош Шамшаров, Шоаҳмад Шораҳмедов сингари қалами ўткир, бағри кенг, ҳаётнинг паст-баландини яхши билган, тажрибали журналистлар ишлашарди. Рўзнома таҳририятида ёшлар кам эди. Шу боис ёшларнинг ёмон иши ҳам, яхши иши ҳам кўзга яққол ташланиб турарди. Ёшлар тажрибали устозлар ёрдамидан ҳамиша баҳраманд бўлишарди.

«...Бир куни Аҳмад ака Чилонзордаги қурилишлар ҳақида репортаж ёзсангиз, деб қолди, — дея эслайди Абдуллажон. — Бу ахборотни дарҳол рўзнома саҳифасида чиқариш лозим бўлиб қолган шекилли, сураткашни олиб ва Аҳмад аканинг ўзи бош бўлиб, Чилонзорга йўл олдик. Қурувчилар ҳузурида бўлдик, янги квартираларга кирдик, суратлар олинди. Хуллас, мен юз йўлга яқин репортаж ёзиб бердим. Репортажда «Эски шаҳар эски иморатлар чангини қоқиб, янги тўн киймоқда, кўҳна шаҳар чекинмоқда» қабилидаги гаплар бор эди. У вақтда, биз ёшлар назарида эски шаҳарнинг қадри йўқдек туюлган эди-да. Аҳмад ака: «Эски шаҳарнинг яхши томонлари ҳам бўлса керак», — деб жилмайиб қўйди-да, баландпарвоз гапларимни таҳрир қилди, қисқартирди, тузатди. Ўша кезлар бу менга оғирроқ ботган бўлса ҳам, лекин вақт ўтиши билан тушунсам, ҳовлиқмалик мендан ўтган экан...

Аҳмад ака келишган, кўнгли очиқ, ҳар бир одамга яхшиликни раво кўрадиган, ўктам одам эди».

Аҳмад аканинг энг яхши фазилатларидан яна бири — у одамлар қалбига йўл топа оларди, улар кўнглидагини билар, иложи бўлса, муҳтож одамларга ёрдам қўлини чўзарди.

У бор жойда доимо кулги, ҳазил-мутойиба бўларди. Одамларни кулдиришни, одамлар эса унинг ўзини кулдиришини яхши кўрарди, «кулги умрга умр қўшади» деган мақолга ҳамиша амал қиларди. Қисқаси, у кулги шайдоси эди. Рўзнома ходимлари, кулги усталари — Салимжон Маҳкамов билан Зариф Муҳаммаджонов (марҳумлар) доимо Аҳмад ака билан ёнма-ён юришарди. Кундузи ошхонада овқатланган пайтда ҳам, тўй-ҳашамларда ҳам, ишдан сўнг уйга кетиш олдидан ҳам, хуллас, сал нафасни ростлаб олиш имкони бўлди дегунча уларнинг қаҳқаҳаси, завқли кулгиси янграб эшитиларди. Ҳазил-мутойибани Аҳмад аканинг ўзи бошлаб берарди, бошқалар эса унга эргашарди.

...Ходимлардан бирининг тўйига бордик. Уч-тўрт хона меҳмонлар билан лиқ тўла, столлар ясатилган. Ҳамма нима дейишини билмай, жимгина ўтирарди. Даврада машҳур раққосамиз, СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоева (марҳума) ҳам бор эди.

Аҳмад ака жимликни бузиб, Салимжон Маҳкамовга гап қотди:

— Салимжон, бу дейман, Мукаррама опангизнинг қаршиларига ўтириб олибсиз. У кишини ўйнашга тортмайсизми?

Салимжон ака ҳам гап келганда отасини аямайдиганлардан эди. У Аҳмад аканинг гапига жавоб қайтариб деди:

— Опамизни ўйнашга тортардим-у, аммо у киши ўйнашни унутиб қўймаганмиканлар, деб қўрқиб турибман.

Бўлди кулги, бўлди кулги. Кулгидан ҳеч ким ўзини тута олмасди.

Мукаррама опа ҳам бўш келмади:

— 1:0 сизнинг фойдангизга, — деди у шўх кулиб ва Салимжон акаға юзланиб, — ҳисобни очдингиз, энди тенглаштириш биздан. Биз ҳам дарвозангизга битта «гол»ни боплаб урамиз.

Яна кулги авжига чиқди. Шу-шу миқ этмай ўтирган одамларга жон кирди, улар ўзаро ҳазил-мутойибага берилиб кетишди. Сўнгра куй янградди. Мукаррама опа даврага тушиб, ўйнай бошлади. Биз эса раққоса ўйинига маҳлиё бўлиб, куй оҳангига мослаб, бараварига қарсак чалиб ўтирардик...

Аҳмад ака ана шу хилда ҳар қандай даврага жон ва файз киритадиган, одамларга завқ, яхши кайфият бахш этадиган ажойиб инсон эди. «Тошкент ҳақиқати» жамоаси Аҳмад ака бошчилигида уюштирилган маёвкаларни, машҳур хонандалар, раққосалар, ёзувчилар, фан ва маданият арбоблари билан ўтказилган ижодий учрашувларни ҳамон эслаcа керак.

Ҳар қандай одамда бўлгани каби Аҳмад аканинг ҳам ўзига хос камчиликлари, заиф жиҳатлари бор эди, албатта. Аммо ҳозир гап бунда эмас. Ҳарқалай, у кишининг заиф жиҳатлари афзалликлари соясида қолиб кетарди. Унинг қўлида тарбия топган, сабоқ олган журналистлар жуда кўп. Мен ҳам ўзимни ҳақли равишда шулардан бири деб ҳисоблайман.

«Меҳнат — умр сайқали, ҳаёт безаги»,—деган нақл бор. Аҳмад ака худди шу қоидага амал қилиб яшади, меҳнати туфайли обрў-эътибор орттирди, ўзидан сўнг яхши ном қолдирди. Унинг ҳаёти сермазмун, сержило, баракали бўлди. Бу одамнинг порлоқ сиймоси ўғил-қизлари, набиралари, ёру дўстлари, ҳамкасблари, шогирдлари қалбида ҳамиша яшайди.

Аҳмад ака журналистларимизнинг ҳақиқий сарбони, устози, мураббийси эди. Қанийди шундай сарбонларимизнинг сафи кенгайса...

Темур ТУРСУН,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

ОЙНАИ ЖАҲОН ҚАРШИСИДА

ҚУТЛУҒ САФАР

Янги йил арафасида жумҳурият ойнаи жаҳони орқали икки қисмдан иборат «Истиқлол йўли. Туркияда тўрт кун» видеофильми (сценарий муаллифлари И. Абдухолиқов, А. Турғунов, А. Абдураззоқов; режиссёр Н. Маҳмудов; тасвирловчилар Т. Қурбонов, Р. Камолов) намойиш қилинди. Томошабинлар Президентимиз И. А. Каримов бошлиқ Ўзбекистон ҳукумат делегациясининг бултур декабрь ойида Туркияга қутлуғ сафари ҳақида ҳикоя қилувчи мазкур видеофильмни чуқур мамнуният билан кўрдилар.

Видеокамера делегациянинг қардош мамлакатда бўлишини бутун тафсилотлари билан қадам-бақадам муҳрлаб борган. Халқимиз вакилларини Анқарадаги Эсонбуға тайёрагоҳида Туркия Президенти Турғут Ўзол қучоқ очиб, самимий кутиб олди. Жумҳуриятимиз раҳбарига мустақил давлатнинг Президентига хос олий даражадаги ҳурмат-эҳтиром кўрсатилди. Туркийлар удуми бўйича яхши ният билан олий мартабали меҳмоннинг оёғи остига жонлиқ — қўй сўйилди.

И. Каримов расмий ташрифини Туркиянинг биринчи Президенти Мустафо Камол Отатурк мақбарасини зиёрат қилишдан бошлади. Сафарнинг биринчи куни у Туркия жумҳурияти бош вазири Сулаймон Демирел, мамлакат Президенти Турғут Ўзол билан учрашди. Музокаралар чоғида Туркия Президенти Ўзбекистоннинг мустақиллик сари қўйган қадамларини юксак баҳолади. «Мен Туркияга ўзбек халқининг қардошлик саломини ва оташин меҳрини олиб келдим, — деди И. Каримов. — Бизнинг бу учрашувимиз ўзбек ва турк халқлари ўртасида меҳрдан кўприк тиклайди».

Делегация аъзоларининг мамлакат бўйлаб сафари гўзал Измирдан бошланди. Олис Ўзбекистондан келган меҳмонларни шаҳар валийси Қутлуғ Оқтош бошлиқ мезбонлар кутиб олдилар. Довруғи оламни тутган шаҳарда истиқомат қилувчи неча юзлаб миллатдош — ватандошларимиз ҳам бор эдилар. Улар меҳнатсеварликлари, пок эътиқодлари билан Туркиянинг иқтисодий ва маданий юксалишига залворли ҳисса қўшиб турк халқининг иззат-икромига сазовор бўлганлар. Ҳеч нарсадан камчиликлари йўқ, турмушлари бадастир. Фақат биттагина армонлари бор — киндик қонлари тўкилган она тупроққа етишишни орзу қиладилар.

Ҳамюртларимиз шаҳардаги «Опель Векра» деб аталувчи олмон-турк қўшма ишхонасида бўлдилар. «Опель» автомобиллари ишлаб чиқарадиган заводнинг ишга тушганига атиги бир ярим йил бўлганига қарамай, 1991 йилда 7200 енгил машина ишлаб чиқарди. Бу йил эса ўн минг машина ишлаб чиқариш кўзланмоқда. Яқин келажакда бизда ҳам ҳар жиҳатдан қулай, жаҳон бозорларида харидоргир машиналар ишлаб чиқарадиган ана шундай завод ишга туширилса, ажаб эмас. Туркиялик ва олмониялик тадбиркорлар бунга бош қўшиш ниятидадирлар.

Меҳмонлар замонавий ускуналар билан жиҳозланган ип йигирув фабрикаси билан ҳам танишдилар. Бу даргоҳда ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун қулай шароит яратиб берилган. Бутун Туркияда бўлгани каби бу ерда ҳам ҳар бир ишчи ўз иш жойини қадрлаб, астойдил, ҳалол, сифатли меҳнат қилар экан.

Измир кўчаларида шаҳарликлар Ўзбекистон вакилларининг Туркияга сафари ҳақида қониқиш билан гапириб, дил сўзларини изҳор этдилар.

И. Каримов Измир валийси уюштирган қабул маросимида сўзга чиқиб, измирликларга Ўзбекистоннинг Самарқанд ва Бухоро шаҳарлари билан биродарлашишни таклиф этди. Делегация аъзолари Истанбул шаҳрида бўлганларида Туркиянинг муқаддас қадамжолари: Султон Маҳмуд ёдгорлиги, турк халифаларига тож кийдирилган Биби Марям, Айя София масжидларини, Отатурк қароргоҳи — Дўлма боғчани зиёрат қилдилар. Осиё ва Оврупо қитъаларини боғлаб турувчи саноат, тижорат, фан ва маданият маркази билан танишдилар. Истанбулнинг Тошкент билан биродарлашишига аҳд қилинди. Жумҳуриятимиз Президенти истанбуллик ишбилармонлар билан учрашиб, икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликнинг асосий йўналишларини таърифлаб берди. «Давлат мустақиллиги ҳақидаги қонунга мувофиқ юртимиз заминидаги барча табиий ва иқтисодий заҳиралар тўла ўзбек халқи тасарруфига ўтди, — деди у. — Шу билан миллий бойликларимизнинг талаб қилинишига амалда чек қўйилди. Эндиликда иқтисодиётимизни қарамлик ботқоғидан чиқариш учун чет эл инвестициясига кенг ўрин ажратганмиз. Кейинги ойларда қабул қилинган қонунларимиз Туркия сармоядорларининг манфаатини ҳимоя қилади. Ишонаверинг, мустақил жумҳурият ҳукумати барча имкониятларингизни рўёбга чиқариш учун зарур манфаат, мадад ва ҳамжиҳатликка кафолат беради».

Истанбулдаги «Бейти» қаҳвахонасида делегация аъзоларининг туркиялик ватандошларимиз билан самимий учрашуви бўлиб ўтди. И. Каримов юртдошларимиз ҳузурида сўзга чиқиб, Ўзбекистонимиз билан хорижидаги ўзбекларнинг алоқаларини ҳар томонлама кенгайтириш масалаларига батафсил тўхталди. Туркияда яшовчи ўзбекларнинг етакчиси Аҳмад Андижоний йиғилганларнинг фикрини ифодалаб, шундай деди: «Сизлар билан тилимиз, дилимиз бир. Турк ва ўзбек халқлари тарихан ягона илдизга эгадирлар. Фақат шугина эмас, тақдир тақозоси ила юрагимизнинг бир парчаси бу қадим заминга боғланиб қолган. Аниқроқ қилиб айтганда, ҳозир Туркияда, асосан Истанбул шаҳрида бир пайтлар Туркистондан чиқиб кетган ўзбекларнинг катта гуруҳи, уларнинг фарзандлари истиқомат қиладилар. Пок эътиқоди, зукколиги ва меҳнатсеварлиги туфайли Истанбул аҳлининг ҳурматини қозонган ватандошларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди». «Эл» халқаро уюшмасининг фаол аъзоларидан бири Анвар Олтойлига қарашли «Ўзбек Трайдинг» компанияси уюштирган тунги қабул, ундаги катта концерт турк ва ўзбек халқлари дўстлигининг байрамига айланиб кетди. Кечада мустақил Ўзбекистон иқтисодиётини кўтаришга бел боғлаган мард ва танти ўғлонлардан бири Анвар Олтойли ўзбек ҳамда турк давлатлари ҳамкорлиги ва истиқболлари ҳақида тўлқинланиб гапирди. Томошабинлар сафарнинг сўнгги кунида Анқарада икки давлат ўртасида тарихий ҳужжатларнинг тантанали имзоланишига шоҳид бўлдилар.

Ўзбекистон билан Туркия жумҳуриятлари ўртасида маданият, фан, таълим, соғлиқни сақлаш, спорт ва туризм соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим, икки мамлакат ўртасида 1992—1993 йиллар мобайнида маданият, таълим ва фан соҳасида алмашувлар тўғрисидаги протокол; оммавий ахборот воситалари ўртасида ахборот алмашиш ва ҳамкорлик тўғрисидаги протоколлар; икки жумҳурият ўртасидаги алоқаларнинг асоси ва мақсадлари тўғрисидаги ҳужжат, иқтисодий ва савдо ҳамкорлиги тўғрисидаги битим, аҳдлашув ҳақидаги протокол имзоланди.

Ўзбекистон Президенти Туркиядаги йирик олий ўқув юрти, илмий марказлардан бири «Хатаат тепа» дорилфунунида бўлиб, бу ерда ташқи сиёсат ва хорижий алоқалар марказининг очилишига бағишланган йиғилишда қатнашди. Яқин келажакда бу зиё масканида жумҳуриятимиздан келган мингта йигит-қиз таҳсил олади. Олим ва муаллимларнинг алоқалари кенг йўлга қўйилади.

Анқарадаги электрон-техника заводи иқтисодий тараққиётнинг ёрқин намунаси экан. Бу ерда малакали ишчилар қўли билан жаҳон бозорида рақобатга дош бера оладиган ранг-баранг саноат моллари ишлаб чиқарилмоқда.

Дўстона сафар охирида жумҳуриятимиз Президенти Туркия раҳбари шарафига қабул уюштирди. Ташриф чоғида Сулаймон Демирел Президентимизга Туркия ҳукумати томонидан Ўзбекистон мустақиллиги расмий равишда тан олинганлигини тасдиқловчи ҳужжатни топширди.

Ҳамюртларимиз Туркияга сафар давомида турк халқининг ўзбек биродарларига меҳр-оқибати, дўстона муносабатларини ҳар қадамда сезиб, ҳис қилиб турдилар.

Ўтган йили жумҳуриятимизнинг муҳим ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид ўнга яқин видеофильм яратилди. «Истиқлол йўли» улар орасида муносиб ўрин эгаллайди. Муҳим ва долзарб мавзулардаги видеофильмлар янада мазмунли, таъсирчан чиқиши учун баъзи бир мулоҳазаларни ўртага қўймоқчимиз. Ҳар қандай фильмнинг пойдеворини сценарий ташкил этишини ҳисобга олиб, бу ишга юксак малакали мутахассисларни жалб қилиш лозим. Видеофильм яратишга телевидение талаблари, унинг ўзига хос хусусиятлари, эстетикасини чуқур тушунадиган тажрибали ва билимдон кинорежиссёр бошчилик қилгани маъқул. Видеофильмга киритилган лавҳаларни бир ҳафта илгари томошабинлар тўлиқ кўрган эдилар. Ахборот етказиш билан видеофильм ўртасида катта тафовут бор. Вазифалари бўлакча. Шунинг учун видеофильм ҳажмини, бизнингча, бир соатга, кўпи билан бир соату 20 минутга келтириш лозим эди. Телевидение талаблари ҳисобга олинмаганлиги учун у жуда чўзилиб кетган ва кўп жиҳатдан видеоҳисоботга айланиб қолган. Воқеа-ҳодисаларни тасвирга туширишда профессионализм етишмайди.

Мирза АНВАР.

КЎРШАПАЛАК

Масал-достон

Биласизми? Кўршапалак
Қуш ҳам эмас, ҳайвон ҳам.
Унга фарқсиз харобаю
Тилло кўшкли айвон ҳам.
Лекин нега кундан чўчиб
Тунга урар ўзини?
Не гуноҳи бор эдики,
Кўр қилмишлар кўзини?

* * *

Одам Ато кўрмай ҳали
Ул нозанин Ҳавони.
Аллоҳ таоло яратмишдир
Ер, сув, нуру ҳавони.

Ўтмиш-қадим замонда,
Ям-яшил кенг ўрмонда
Қуш-ҳайвонлар яшаркан
Безавол, беармон.
Кўршапалак номи у пайт
Оддий шапалак экан.
Бир қилмиши учун нодон
Боплаб адабин еган.
Шу денг, у энг баланд бир
Терак узра қўнибди.
Юқоридан ҳайвонларга
Боқиб руҳи сўнибди:
— Оҳ, не хўрлик:
жонзотларнинг
Ичида энг миттимен.

Бу дунёда шон-шуҳратсиз
Энди яшаб неттим мен?
Йўқ, ҳасаддан ёриламан
Бир иложин топмасам.
Ўзлигимни билдиришга
Энди ичгумдир қасам!..
Шундай деб у ўрмон узра
Шитоб билан учибди.
Аста келиб Шер ёнига
Лочиндан гап очибди:
— Сиз кучлисиз, ақллисиз
Жаннатмакон бу жойда.
Доно эмиш Лочин сиздан,
Бе, у қайда, Сиз қайда!
Учиб юриб, сизни: «Ерда
Менинг соям», — дейди-я!
«Темир панжам,
қанотларим —
Зўр ҳимоям», — дейди-я!
Қушлар зўрмиш,
ҳайвонларнинг
Берармишлар додини,
Ер юзидан йўқ
қилармиш
Тўрт оёқлар зотини!..
Бу гаплардан Арслоннинг
Кўзи қонга тўлибди.
Ғазаб билан сакраб туриб
Тоғ томон йўл олибди.
Қарасаки, икки оёқ —
Лочин юрганмиш қирда,
Ушлаб олиб бечорани
Қилибди бурда-бурда.
Буни кўриб Шапалакхон
Қўрқиб учиб кетибди.
Ҳовлиққанча
Бургутвойнинг
Ҳузурига етибди.
Ёлғондакам кўз ёшини
Оқизиб у шундай дер:
— Кўрдим, паҳлавон
Лочинни
Тилка-тилка қилди Шер.
Сен, ўткир кўз
Бургутгинам,
Тайёрлангин, турма жим.
Тўрт оёқлар эрта тонгдан
Бирдан қилмоқчи ҳужум...
Бургут тинглаб шум
хабарни
Битта муштлаб бошига,
Олақарға — хабарчини
Чақирибди қошига.
Дебди:
— Билдир тез қушларга:
Бугун бўлар катта жанг.
Ҳамла билан
ҳайвонларнинг
Қилгумиздир ҳолин танг...
Бошланибди, аттанг, уруш,
Жанг бўлибди беомон.
Гоҳ енгилиб, гоҳ енгибди
У томон, гоҳ бу томон.
Кучли келса тўрт оёқли,
Шапалакхон пастдамиш.
Кўкракларин селкиллатиб
Уларга шундай дермиш:
— Ишонинглар, мен
ҳайвонман,
Эмизикли болам бор.
Сизлар учун каминангиз
Доим хизматга тайёр!..
Қушлар баланд
келганда-чи,
Дарҳол елиб боракан.
Уларга ҳам қондошлигин
Тез исботлаб беракан:
— Қанотим бор,
учоламан,
Мана, икки оёғим.
Ҳайвонлардан кўп
безорман,
Сизлар — суянган
тоғим...
Хуллас, жангнинг
посангиси
Оғиб оққон томонга —
Юрар эди у айланиб
Гоҳ қуш, гоҳо ҳайвонга.
Шапалакнинг бу ҳийласин
Қарчиғай сезиб бир кун,
У маккорнинг икки кўзин
Кўр қилибди бус-бутун!
Сўнг ҳайвонлар,
қушларни у
Воқиф қилибди сирдан.
Ҳамма ҳайрон: жанг
чиқмишдир
Нега энди йўқ ердан?
Яраш-яраш қўшиғини
Шу дам бошлабди булбул.
Чунон сайраб кенг ўрмонни
Куйга кўмибди буткул.
Шапалак-чи, вақт борида
Аста қочиб қолибди,
Ҳеч ким билмас бир
кавакни
Ошён қилиб олибди.

Кўршапалак бўлган экан
Ўшандан буён оти.
Шу-шу доим қўрқув билан
Ўтар экан ҳаёти.
Қора юзи қуёш кўрмай,
Тун бағрин айлаб макон—
Яхшиларнинг нафратидан
Чўчиб яшар у ҳамон...
Узр, бугун «қора юз»ни
Оқ қоғозга нақш этдим.
Лекин фақат яхшиларга
Бу қиссамни бахш этдим!

Абдулла НУРИМОВ.

АНДИЖОН ХАБАРЛАРИ

«ИЖОДКОР АЁЛ»

ВИЛОЯТ хотин-қизлар қўмитаси қошида тузилган янги уюшма шундай аталди. Унга кўнглида эзгулик, ижодкорлик иқтидори бўлганларнинг барчаси аъзо бўлиб кириши мумкин. Уюшма вилоятдаги санъат ва ижоднинг турли йўналишларида изланаётган қобилиятли хотин-қизларни бирлаштиришни мақсад қилган.

«БОБУРОНА» ЁКИ...

МИЛЛИЙ созлар устаси Абдумалик Мадраимов, тошкентлик Абдунаби Абдуғафуров биргаликда янги соз яратишди. Скрипка ва ғижжакка ўхшаган чолғу асбоби маҳаллий тут, ўрик, олма дарахтлари ёғочидан ясалиши мумкин. Ижодкорлар ўтмишимизни, Бобур ва Акбаршоҳлар даври мусиқа асбобларини чуқур ўрганишлари туфайли хайрли ишга қўл урдилар. Созни «Бобурона» ёки «Сайқал», «Мавж» каби номларнинг бири билан аташ учун баҳс бораётгани боиси ҳам бежиз эмас.

ШОИРГА ЁДГОРЛИК

АНДИЖОНЛИК шоир Улфатий (Имодиддин Қосимов)нинг дилтортар ғазаллари қай бир кўнгилни мафтун этмаган. Ҳамюртлар суюкли устоз хотирасини абадийлаштириш мақсадида у яшаб ижод этган хонадонга ёдгорлик лавҳаси ўрнатдилар. «Гулбоғ», «Зебо сабаб», «Чертганда дуторимни» каби шеърий тўпламларни мерос қолдирган ижодкорнинг хотирасига ўтказилган йиғинда устознинг шогирдлари, вилоят раҳбарлари, олимлар иштирок этдилар.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИНСОН шахси davраларда шаклланади. Буни яхши англаган ёшларимиз кейинги пайтларда бўш вақтларини дўстлар гурунгларида ўтказишга ҳаракат қилишмоқда.

Қашқадарё вилоятининг Ғузор райони йигит-қизлари учун ҳам ана шундай имконият яратилди. Район марказида яқинда фойдаланишга топширилган «Ёшлик» оромгоҳи бир йўла 250 кишига маданий хизмат кўрсатади.

Сиз кўриб турган суратларда уста қандолатчи Дилфуза Бекмуродова (юқорида) ва зиёфатлар зали акс эттирилган.

Ш. ШАРОПОВ
олган суратлар. (ЎзТАГ).

ХОМТАЛАШ

Қалам учида алам

Ҳар гал Тошкентга борганимда ҳамкасбларим таънасини эшитиб қайтаман. Нега ҳадеб Навоий шаҳридан ёзаверасиз? Катта бир музофотда ёзадиган бошқа мавзу йўқми? Мен такрорламасликка сўз бераман. Барибир шаҳардаги алғов-далғов ҳаёт мени тинч қўймайди. Беихтиёр «ичган қасамим»ни бузаман.

Рост, бу шаҳар ҳақида кўп ва хўп ёздим. Тан олиб айтаман. Вақтида шаҳарни Қизилқум гулшанига қиёс қилганман. Кейин байналмилал саноат шаҳри деб лоф-қоф урдим. Мен-ку оддий бир қаламкашман. Ҳатто Леонид Ильич Брежнев ҳам бу шаҳарни мамлакатнинг энг гўзал шаҳарлари қатори партия XXVI съездида тилга олганди.

Ошкоралик менинг ҳам, Брежневнинг ҳам мақтовларини чиппакка чиқарди. Тилларда достон бўлган саноат шаҳрининг экологик аҳволи бугун кўпчиликка аён. «Навоиазот» бирлашмасининг кейинги ўттиз йил давомида бутун Навоий минтақаси атроф муҳитини бузиб юборгани энди ҳаммага маълум. Навоий тоғ-металлургия комбинати ҳам салкам қирқ йилдан бери махфийлик шиори остида Қизилқумнинг бор бисотини Москвага ташийвериб, адойи тамом қилди. Мақтанмоқчи эмасман. Мен булар ҳақида кучим етганича ёздим. Хайрият, ёзганларим беиз кетмади. Президентимизнинг ҳаракатларига қараганда, биз яқин келажакда ўз бойлигимизга ўзимиз эгалик қиламиз. Яна ҳамкасбларимиз менга таъна қилмай туришсин.

Эсингизда бўлса, «Халқ сўзи»нинг 1991 йил 13 июнь сонида «Яшайдурғон замон келдиму?» мақоласида Навоийда маҳаллий ҳокимиятнинг таъсир кучи йўқлигини ошкора ёзгандим. Ҳозир ҳам шундай. Чунки Навоийдаги саноат корхоналари — тоғ-металлургия комбинати, «Навоиазот», электрокимё заводлари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳамон белгисиз томонларга жўнатилмоқда. Унинг ҳозирғача аниқ ҳисоб-китоби йўқ. Бу корхоналар вагон-вагон қилиб жўнатаётган маҳсулотлар қаерга ва кимнинг қўлига бориб тушаётганидан мен ҳануз бехабарман. Аммо у томонларга юборилган маҳсулот ўрнига бизга ноёб моллар келишини энди билдим. Ўша тақчил, кўзни қувнатадиган, ўйнатадиган моллар корхона раҳбарларию котибалари ўртасида хомталаш қилинишини навоийликлар билишмайди. Табиийки, «Қизил гувоҳномалари» борлар бундан бенасиб қолишмайди. Мен бу ерда ОБХСС, КГБ ходимларини назарда тутаётганим йўқ. Улар ўз йўлига. Аввало шуни айтиш керакки, Навоий шаҳар савдо тармоқлари Навоий тоғ-металлургия комбинатининг ишчилар таъминоти бошқармаси тасарруфида. Бу ташкилот қон ва тер эвазига келаётган молларни ўзига қарашли корхоналар ихтиёрига беради. Табиийки, корхоналар касаба уюшмалари ноёб молларни тарқатиш бўйича мажлис чақиради. Мажлис қарорига кўра ноёб мол ўз эгасини топади.

Бироқ Навоий тоғ-металлургия комбинати уй-жой бошқармаси комсомол қўмитаси котиби Зариф Эргашев ўзининг кераксиз матоҳга айланган комсомол билетини (ранги қизил-да) баланд кўтариб «Бу иш билан мана биз шуғулланамиз» дедию ташаббусни қўлга олди.

Касаба уюшмаси бир томонда қолиб, чириб бораётган комсомолга ишонч билдирилди. Ўз-ўзига ўт қўйган партиянинг кули кўкка совурилганда, комсомолга ишонч билдирилганига қаранг. Бу Зариф Эргашевга омад келтирди. Яхшиси, бу ҳақда Навоий шаҳар совети депутати Ҳасан Назаровнинг фикрини эшитайлик.

— Навоий шаҳрида ноёб моллар тақсимотида адолатсизликка йўл қўйилаётгани ҳақида даста-даста шикоятлар олдим-у, аммо уларни одилона ҳал қилишда ошкора тўсқинликка дуч келдим, — дейди Ҳ. Назаров. — Яхшиям шаҳар ижроқўми раиси Бахтиёр Ҳамдамов мени қўллаб-қувватлади. Негаки, Навоий тоғ-металлургия комбинати раҳбарияти, ҳатто унинг касаба уюшмалари ўзларини ҳамон танқиддан, назоратдан холи ҳисоблашади. Менга алам қиладиган томони шундаки, ушбу комбинат касаба уюшмаси раисининг ўринбосари, шаҳар советининг депутати Валерий Мўминов менинг ҳаракатларимни қўллаб-қувватлашга ожизлик қилди. Зафар Эргашевнинг калондимоғлик қилишларида бошқа бир сабаб бор эди. Мен сайловчилар талаби билан келганимни айтганимда: «Қаерга борсанг, боравер. Мен Президент вакилиман. Президент вакилини текширишга ҳаққинг йўқ», — деб қизил гувоҳномасини кўрсатмоқчи бўлди. Унинг лўттибозлик қилаётганини билардим. Чунки икки оёқ бир этикка тиқилгач, ўзини Президент вакили қилиб кўрсатади-да. Хуллас, текширишда ақл бовар қилмайдиган қинғирликларга дуч келдим. Мана, эшитинг:

Ремонт-қурилиш бошқармаси ишчиси Баҳодир Тешаевга рўйхат бўйича холодильник ажратилган экан. Бироқ у менга 1991 йил 18 октябрь куни ҳеч қандай холодильник ажратилгани йўқ, деб ёзиб берди. Ҳолбуки, ҳозир холодильниклар тижорат магазинларида 4 минг сўмга сотилмоқда. Тешаев холодильник олишни инкор этмаган. Шундай қилиб, Б. Тешаев номига ажратилган холодильник ўз эгасини тополмай қаергадир гум бўлиши ҳар қандай кишини шубҳалантириши аниқ. Лифт хизмати ишчиси А. Ҳамидовга комсомол қўмитаси афғон уруши қатнашчиси сифатида холодильник ажратди. Биз унинг чиндан ҳам холодильник олган-олмагани билан қизиқдик. У бизга ўз она тили қолиб, рус тилида тушунтириш хати ёзиб берди. Уни айнан келтирамиз: «Что я десдвиделфно получить холодильник которушие доставили домой через комсомол как авганцу». Биз холодильникни кўриш истагимизни айтганимизда, у тўнини тескари кийиб олди. «Афғончи» дўстимиз «керак бўлса Бухорога бориб кўринглар» деди. Номи рўйхатга тиркалган Муслиддин Жабборов ҳам «олган холодильнигимни Қаршига олиб кетганман» деб сувни «лойқа»латгиси келмади. Бошқарма ишчилари учун ажратилган кир ювиш машиналари ҳам ўз эгаларига тўлиқ етиб бормаганлиги кишини таажжубга солади. Жумладан, комсомол «фаол»ларидан бири бўлган Бекмурод Турдиевга рўйхат бўйича кир ювиш машинаси «ажратилган». Бироқ у ўз тушунтириш хатида ҳеч қандай кир ювиш машинаси олмаганлигини таъкидлаган. Энди мана бу далилга эътибор беринг. Бултур 17 сентябрда «Сўғдиёна» стадиони касаба уюшмаси гуруҳи қўшимча холодильник ажратиш тўғрисида мажлис чақиради. Ҳолбуки, қўшимча холодильникнинг ўзи йўқ эди. Бошқармага бериладиган холодильниклар битта маълумотномага ёзилганди. Ўша йиғилишда Ғулом Ўтаев сўзга чиқиб, Г. Саакянга холодильник ажратиш тўғрисида таклиф киритади. Йиғилиш қарори «касаба уюшмаси гуруҳи раиси Ғ. Ўтаев ва котиби Д. Мирзаева» имзолари билан расмийлаштирилади. Аслида касаба уюшмаси гуруҳи раиси Ғ. Ўтаев эмасди. Ҳақиқий раис М. А. Горбенова холодильник тақсимлаш тўғрисида мажлис бўлмаганлигини тушунтириш хати билан тасдиқлаб берди. 21 октябрда Д. Мирзаева «17 сентябрда бўлган касаба уюшмаси мажлисида бўлганим йўқ ва котиблик қилганим йўқ» деб айтди. Г. Саакян ушбу ташкилотда бор-йўғи ўн ой ишлаган, холос. Бироқ Саакяннинг холодильник олган-олмаганлиги ҳам кишида шубҳа туғдиради. Унинг ўзи шундай изоҳ беради: «Ажратилган қўшимча холодильникни ўғлим дўстлари билан биргаликда олиб келган». Таъкидлаймиз: ҳамма холодильниклар маълумотномага асосан дўкондан берилади. Гўшт ўтказадиган (мясорубка) асбобни тақсимлашда ҳам ҳайратланарли далилларга дуч келасиз. Унинг биттаси 270 сўм туради. Ҳамма нарса анқонинг уруғи бўлиб турган ҳозирги пайтда тақсимот бўйича келаётган ноёб молларнинг нархи кун сайин ошиб бормоқда. Лекин Навоий тоғ-металлургия комбинати раҳбарияти касаба уюшмаси ўз ишчиларини мана шундай қийин шароитда ноёб моллар билан таъминлаб туриши ҳазил гап эмас. Бу мурувватдан уй-жой бошқармаси ишчилари ҳам бебаҳра қолмаяптими? Афсуски, депутат Ҳ. Назаров бу ерда ҳам кўпчилик ҳақини хомталаш қилиш жуда авжига чиққанлигининг гувоҳи бўлди. Рўйхат бўйича Қаҳрамон Хишиев, Фурқат Бобоев, Облоқул Раҳимов гўшт ўтказгич олмаганлигини ўз дастхатлари билан исботлаб беришди. Яна бир комсомол «фаоли» Гулшан Рустамовага гўшт ўтказгич ажратилгани қизиқ. У ўз тушунтириш хатида шундай ёзади: «Комсомол комитети томонидан 270 сўмлик гўшт ўтказгичини «Шодлик» дўконидан мен учун ажратилган маълумотномага биноан сотиб олдим». Ҳолбуки, Г. Рустамова ёлғон гапирганди. Юқорида таъкидлаганимиздек, ҳамма ноёб моллар учун битта маълумотнома берилади. Бу маълумотномаларга бошқарма касаба уюшмаси раиси Назия Мустафина имзо чекади. Ёлқин Худоёров 16 октябрда сок тайёрлайдиган асбоб олдим деб ёзган бўлса, 21 октябрда «Ҳеч нарса олмадим» деган мазмунда тушунтириш хати бери. Зайниддин Рўзиқулов ҳам шундай йўл тутди. Бундай рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Бу ҳолат тоғ-металлургия комбинатининг битта бўлимида содир бўлаяпти. Ҳолбуки, Навоийда, Учқудуқда, Зарафшонда, Нурободда комбинатнинг ўнлаб бўлимлари, юзлаб цехлари мавжуд. Уларда содир бўлаётган қинғирликларни фош этишга фақатгина Ҳасан Назаровнинг иродаси етмайди. Мамлакатда кенг миқёсда қулоч отаётган махфиянинг бир учи шу ерлардан бошланмасмикан? Ҳасан Назаров мана шу олчоқликка қарши ташаббускор гуруҳ тузди. Унинг иши айни шу кунларда оғир кечмоқда. Қизиғи шундаки, бу гуруҳга чўнтагида қизил гувоҳномалари борлар тўсқинлик қилишаяпти. Мамлакатда комсомол ўз умрини яшаб бўлди. Республикамизда комсомол ўз ниқобини ўзгартирди. Комсомолнинг «доно йўлбошчиси» КПСС ҳалокатга юз тутди. Мана шундай шароитда уй-жой бошқармаси комсомол қўмитаси «юксалиш пиллапояларидан дадил одимлаётгани» кишининг ҳайрат ва гумонини ошириб юборади. Биз нима ҳам дердик. Бунда бошланғич ташкилотни қўллаб-қувватлаб турган Навоий шаҳар ва вилоят комсомол қўмиталари ҳам эртага халқ олдида жавоб беришлари керак.

Навоий тоғ-металлургия комбинати уй-жой бошқармаси учун 236 та пальто, 743 та куртка, 1080 жуфт кроссовка, 6180 та колготка, 187 та жемпер, 23 та кир ювиш машинаси (ҳар бири 1890 сўм), 24 та холодильник (ҳар бири 2085 сўмдан 2400 сўмгача), 48 та гўшт ўтказгич (ҳар бири 270 сўм), 48 та сок тайёрлайдиган асбоб(ҳар бири 360 сўм), 240 та спорт кийимлари ажратган. Аммо бу ноёб молларнинг аксарияти ўз эгаларига етиб бормаганлиги тўғрисида юқорида қисқача баён қилдик. Энди қолганини билан тартиб-интизом посбонлари шуғулланар. Қолаверса, Навоий тоғ-металлургия комбинати раҳбарияти ҳам бундай бедодликка қараб турмас. Шаҳар совети ва унинг фаол депутатлари шаҳар миқёсидаги махфиянинг болалаб кетишига йўл қўймайди, деб ўйлаймиз. Шундоқ ҳам бизнинг асабларимиз таранглашган. Бир гуруҳ ҳаром пул эвазига кун кечирувчиларнинг қилмишлари оддий фуқароларнинг сабр косаларини тўлдириб юборган. Камбағал халқ азалдан йўқчиликка ўрганган. Камбағалнинг жони азалдан яримта эди. Қайта қуриш деган инқилобий жараён ўша яримта нонни ҳам тортиб олди. Октябрь инқилоби ваъда берган тенглик — аслида тенгсизлик, озодлик — қуллик, ҳурлик—хўрлик бўлиб чиқди. Мамлакат тақдири бир гуруҳ амалпарастлар, лўттибозлар, махфиябозлар қўлига ўтди. Мамлакат тақдирини идора қилиб турадиган КПСС Марказий Қўмитаси йўқ... Унинг Бош котиби август ойида истеъфо берди. Энди биз қаёққа борамиз? Бизни кутиб оладиган порлоқ истиқбол бормикан? Биз мажлислардан безидик. Турли даражадаги сайловларда қатнашиб чарчадик. Кўпчилик Сталиннинг қаттиқ қўлини, Брежневнинг тўкинчилик даврини тез-тез ёдга оладиган бўлиб қолди. Вақт—бешафқат. У кишилар биз учун олис хотирага айланди. Бугун бир кулча кир совун олсак, дўкондорга ўн марталаб раҳмат айтамиз. Тўй-маъракамизга икки яшик арақ топиб берган дўкон мудирига бошимиз ерга теккунча таъзим қиламиз. Мабодо бир халта унни навбатсиз, талонсиз олсак, ўша оқшом замонамизга шукроналар айтиб ётамиз. Эндиликда М. Горький ҳайқирганидек: «Инсон номи мағрур жаранглa...майди».

Навоий дон маҳсулотлари корхонасида бўлганимда, бош муҳандис И. Лехнернинг айтишича, ўтган йили сентябрь ойининг беш кунида 106 тонна ун тайёрланган экан. Бу йилнинг беш куни ичида 31 тонна кўп ун тайёрланган. Хўш, шаҳарда талон билан, қишлоқларда рўйхат билан ун берилаётган бўлса, нега энди нон етишмайди. Ортиқча 31 тонна ун қаёққа кетди? Бош муҳандис Лехнер елка қисди. Бу саволга у ҳеч қачон жавоб беролмайди. Шерлок Холмс йўқ. Комиссар Каттани ҳалок бўлган. Мамлакат парчаланган. Инсонлар ўртасидаги инсофу диёнат аллақачон кўтарилган.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон «Бирлик» халқ ҳаракати Марказий кенгаши ҳаракат Марказий кенгаши ҳамраиси Ш. Исматуллаевга волидаи муҳтарамаси

Сатира ЭРМУҲАММАД қизининг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади, оғир жудолик кунларида унга мустаҳкам ирода, сабр-бардош тилайди.

Хўжа Насриддин меҳмонхонаси

АФАНДИ ДАРҒАЗАБ БЎЛДИ

Афанди уч ярим ой ёпиб қўйилган меҳмонхонасини очиб, эндигина чорпоясига ўтирган ҳам эдики, ҳаллослаб бир киши кириб келдида, ҳе йўқ, бе йўқ аскияни бошлаб юборди.

— Ие, Насриддин бува, бу ерда нима қилиб ўтирибсиз? Ахир меҳмонхонадан ковушингизни тўғрилаб қўйишган деб эшитувдим-ку!

— Ҳа, шунга ўхшаш воқеа бўлувди, — деди Афанди ҳам бўш келмай. — Аммо тўғрилаб қўйганлари учун раҳмат айтиб, ўша ковушимни кийиб олдиму, ўзларининг патталарини қўлларига тутқаздим.

— Ўзим ҳам худди шунақа бўлишига ишонгандим. Зеро, ўтмишда 12 бор ўлдирсалар ҳам яна бу ёруғ жаҳонда пайдо бўлаверган сиздек муҳтарам зотга шу оддий мушкулотни ҳал қилиш чикора!

— Хўш, бўтам, нечук шамол учирди?

— Шу денг, салобати девдай, нафаси бўрондай келадиган бюрократлар бир п...у..ф.. деганди, Андижоннинг Пахтаободидан учиб, шу ерга тушдим. Ўзиям, миёним букилиб, беланги бўлдим шекилли, — меҳмон белини ушлаб, иҳради.

— Аниқроқ гапиринг-чи, ўзи нима гап?

— Яқинда районимиз прокурори оёғимни ерга тегизмай идорасига олиб бориб, давлатдан олган «Москвич» машинангни ҳали ёғини ҳам артмай туриб, сотиб юборибсан, бу қилмишинг чайқовчилик, деб роса сўроқ қилди. Қўрққанимдан капалагим учиб кетди.

— Тўғри-да, ҳозир отлиққа ҳам йўқ машинани олиб сотган бўлсанг, энди жавобини ҳам берасан-да!

— Қанақа машина? Кошки эди у сабил менда бўлса. Узоғимни яқин, мушкулимни осон қилиб, миниб юрмасмидим.

— Мени лақиллатаман деб овора бўласан. Ҳамма нарсадан хабарим бор. Халқ депутатлари район кенгаши ижроия қўмитасининг 1989 йил 9 ноябрь куни, 1-ўрта мактабда қилган кўп йиллик самарали меҳнатинг эвазига «Москвич—21412» машинаси бериш ҳақида 215-Р сонли қарор қабул қилганидан ҳам, олган машинанг учун матлубот жамияти кассасига ўз қўлинг билан шу йилнинг 29 апрель куни 6500 сўм, орадан ўн беш кун ўтгач яна 6500 сўм — жами 13000 минг сўм пул тўлаганингдан ҳам хабарим бор. Муаллим бўла туриб ёлғон гапиргани уялмайсанми? Домланинг айтганини қилу, қилганини қилма экан-да, а? Қани, туёғингни шиқиллатиб қол-чи! Бу ер сенга ўхшаган ёлғончиларнинг жойи эмас.

— Мени кечиринг, Афанди бува. Машина учун қарор чиққани ҳам, пулини тўлаганим ҳам тўғри. Лекин бердисини айтгунимча сабр қилиб, қувмай туринг.

— Хўш, қанақа «бердиси» экан у?

— Ўша сиз айтган қарор чиққач, хонадонимизда байрам бўлиб кетди. Биз эру хотинни-ку қўяверинг. Фарзандларимизни айтмайсизми? Бешовлон бир бўлиб, дўппиларини осмонга ирғитишди азаматлар. Бироқ кутилмаганда... осмонга отган дўппилари қайтиб тушмай, ҳавода муаллақ туриб қолди. Бу қанақаси бўлди, деб ҳаммамиз анграйиб қолавердик.

Аслида, воқеа мана бундай бўлган эди: оиламизга машина бериш ҳақидаги қарорга тўя гўшти едирганларига ақлим етгач, район ижроия қўмитасига, собиқ партия комитетига, матлубот жамиятига қатнайвериб бор пойафзалимдан ажралдим. Ниҳоят, райижроқўмдаги «олийжаноб»лар матлубот жамияти раиси К. Мирзажоновга учрашишимни айтишди. Мирзажонов эса «ижроқўмдан 1-ўрта мактаб ўқитувчиси Исроилжон Иброҳимовга навбатсиз машина беринг» деган хат олиб келишимни сўрадилар. Олиб келсам, у киши: «Мана, энди сотиладиган машина фақат сизники, кассага 13000 сўм пул тўлаб қўйинг», — дедилар. Айтганларини қилдим, аммо машинадан яна дарак бўлмади.

Балки сотиш учун машина келмагандир-да, дерсиз. Бе, қаёқда! Қанчадан-қанча «жийрон»лар келиб, сотилиб кетди. Лекин мен бечора ҳамон «биринчи навбатда» турибман. На машина, на пулимни қайтариб беришади. Эҳтимол пулимни сўрасам, жон деб қўлимга тутқазишар. Бироқ энди у пўчоқ пулни нима қиламан? Ўша пайтда уйимдаги бор қўй ва сигирларимни сотиб, уни жамғарган эдим. Ҳозир у пулга лоақал битта ҳўкиз бермайди.

— Маъзур тутасиз, иним. Воқеанинг бу томонидан бехабар эканман. Айни шу пайтларда камина ҳам меҳмонхонадан четлатилиб, Сиз, азиз фуқаролар билан мулоқотда бўлиш имкониятидан маҳрум қилинган эдим. Мени анча мулзам қилиб қўйдингиз...

— Йўқ-э, Афанди бува, менинг сарсон-саргардон бўлишимга ҳам, сизнинг мулзам тортишингизга ҳам халқ депутатлари Пахтаобод район кенгашию матлубот жамиятидаги гўравойлар айбдор. Акс ҳолда мен ҳам бу ерга келиб зорланмаган бўлардим.

Дарзағаб бўлган Афанди Исроилжон гапини тугатар-тугатмас апил-тапил чопонини кийиб, салласини ўради-ю, эшагига миниб, водийга қараб йўл олди. Нияти — бир оддий муаллимни чув тушириб, шунча оворaю сарсон қилган бюрократларнинг боплаб адабини бериш. Энди бунинг натижаси нима билан тугаши бизга қоронғу. Ишқилиб, охири бахайр бўлсин-да!

Ўйлаймизки, халқ депутатлари Андижон вилоят кенгашидаги мутасадди иниларимиз бу тўраликлару оворагарчиликларга қандай нуқта қўйилганлиги ҳақида жамоатчиликни хабардор қиладилар.

Афандининг котиби:
Муродхон КАЛОНХОНОВ.

БОШ МУҲАРРИР Аҳмаджон МУХТОРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП
Тошкент шаҳри Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-09-67, 33-07-48. Индекс: 64608.
Буюртма № 37. 100000 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Босмага топшириш вақти 21.00. Босмага топширилди: 21.40. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12